

**“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK
OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI**

**Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına Uyğun
Maliyyə Hesabatları və Müstəqil Auditorların Rəyi
31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə**

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ	1-2
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARI:	
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	3
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat	4
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	5
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	6-7
Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər	8-66

City Point Baku, 9th floor
J. Mammadguluzadeh str., 102A
Baku, AZ1022, Azerbaijan

T: +994 (12) 404 7 666
F: +994 (12) 404 7 667

office@bakertilly.az
www.bakertilly.az

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

“FİNCA Azərbaycan” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti Bank Olmayan Kredit Təşkilatının (bundan sonra “Təşkilat”) Təsisçiləri və İdarə Heyətinə:

Rəy

Biz “FİNCA Azərbaycan” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti Bank olmayan Kredit Təşkilatının (bundan sonra “Təşkilat”), 31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat, mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat və əsas mühasibat prinsipləri daxil olmaqla maliyyə hesabatları üzrə qeydlərin audit yoxlamasını apardıq.

Bizim rəyimizə əsasən, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Təşkilatın 31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışiq. Həmin standartlar əsasında bizim məsuliyyətlərimiz hesabatımızın Maliyyə Hesabatlarının Auditü üzrə Auditorların Məsuliyyəti hissəsində təqdim edilir. Biz Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etik Standartlar Şurasının Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsinə (MBESS Məcəlləsi) əsasən Təşkilatdan müstəqilik və MBESS Məcəlləsi üzrə digər etika məsuliyyətlərimizi yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları şərti auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və İdarəetmə Səlahiyyətləri Verilmiş Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, saxtakarlıq və ya xətalar nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, Təşkilatı ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativin olmadığı halda, rəhbərlik Təşkilatın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslər Təşkilatın maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya xətalar nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığını dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlikdə əhəmiyyətli təhriflər mövcud olduğu hallarda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıq və ya xətalar nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətalar nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edib qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndiririb həyata keçiririk və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutları əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamama riski xətalar nəticəsindəkindən daha yüksəkdir, çünki saxtakarlıq sözleşmə, dələduzluq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Təşkilatın daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şətirlə, bu şərtlər çərçivəsində uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük;
- İstifadə edilmiş uçot siyasetinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən edilmiş uçot təxminlərinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsədə uyğunluğunu qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasılısızlık principinin rəhbərlik tərəfindən istifadə ediməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutlarının əsasında Təşkilatın fəaliyyətini fasılısız davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığında dair qənaətə gəlirik. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında qənaətə gəldiyimiz halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqəti cəlb etməliyik və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın təqdim edilməsi tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Təşkilatın fasılısız fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər.
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk;

Biz idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.



10 mart 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

"FINCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNƏ

(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
AKTİVLƏR:			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	13,128	3,198
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	7	12,163	3,828
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	8	241	137
Aktivlərdən istifadə hüququ	9	597	-
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivi	16	549	675
Digər aktivlər	10	457	506
Cəmi aktivlər		27,135	8,344
ÖHDƏLİKLƏR VƏ AKTİVLƏR			
ÖHDƏLİKLƏR:			
Borc alınmış vəsaitlər	11	7,035	-
İcarə öhdəlikləri	12	604	-
Digər öhdəliklər	13, 17	809	736
Cəmi öhdəliklər		8,448	736
KAPİTAL:			
Nizamnamə kapitalı		3,756	3,756
Bölgündürülməmiş mənfəət		14,931	3,852
Cəmi kapital		18,687	7,608
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		27,135	8,344

İdarə Heyətinin adından:

Timofei Tarrant
Baş icraçı direktor

10 mart 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası



Muhammad Moeen Yaqoob
Direktor müavini

10 mart 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-66-cı səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

"FINCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmiş il üzrə	31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmiş il üzrə
Faiz gəliri	14	1,728	967
Faiz xərci	14	(58)	(962)
Ehtimal olunan kredit zərərinin azalmasından əvvəlki xalis faiz gəliri		1,670	5
Ehtimal olunan kredit zərərinin bərpası	7	12,280	4,468
Xalis faiz gəliri		13,950	4,473
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	15, 17	(4,978)	(4,665)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və borc alınmış vəsaitlər üzrə ilkin qiymətləndirmə zamanı ədalətli dəyər üzrə gəlir	7, 11	2,304	-
Müsadirə edilmiş girovların ədalətli dəyərindəki dəyişiklik üzrə zərər		(67)	-
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis gəlir		-	8
Digər (xərc)/gəlir, xalis		(4)	26
Xalis qeyri-faiz zərəri		(2,745)	(4,631)
Mənfəət vergisindən əvvəlki gəlir/(zərər)		11,205	(158)
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	16	(126)	300
İl üzrə xalis mənfəət		11,079	142
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		11,079	142

İdarə Heyətinin adından:

Timoti Tarrant
Baş icraçı direktor

10 mart 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası



Muhammad Mobeen Yaqoob
Direktor müavini

10 mart 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-66-cı səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

"FINCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülmə- miş mənfəət	Cəmi kapital
1 yanvar 2018-ci il	2,906	3,710	6,616
İl üzrə cəmi məcmu gəlir Nizamnamə kapitalında artım	- 850	142 -	142 850
31 dekabr 2018-ci il	3,756	3,852	7,608
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	11,079	11,079
31 dekabr 2019-cu il	3,756	14,931	18,687

İdarə Heyatının adından:

Timoti Tarrant
Baş icraçı direktor

10 mart 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası



Muhammad Mebeen Yaqoob
Direktor müavini

10 mart 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-66-cı səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

**PUL VƏSAITLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)**

	Qeydlər	31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmiş il üzrə	31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmiş il üzrə
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri:			
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət/(zərər)		11,205	(158)
Düzəlişlər:			
Ehtimal olunan kredit zərərinin azalması	7	(12,280)	(4,468)
Köhnəlmə və amortizasiya	8, 9, 15	344	81
Hesablanmış faizlər üzrə xalis dəyişikliklər		(187)	1,260
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin silinməsi üzrə zərər/(mənfəət)		30	(26)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və borc alınmış vəsaitlər üzrə ilkin qiymətləndirmə zamanı ədalətli dəyər üzrə gəlir	7, 11	(2,304)	-
Müsədirə edilmiş girovların ədalətli dəyərindəki dəyişiklik üzrə zərər		67	-
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis gəlir		-	(8)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəlki əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri		(3,125)	(3,319)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər			
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis		4,514	13,365
Digər aktivlər		(104)	741
Digər öhdəliklər		73	(1,069)
Vergi və faizdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri		1,358	9,718
Ödənilmiş mənfəət vergisi		-	(3,310)
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		1,358	6,408
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul vəsaitləri:			
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin satınalınması		(229)	(32)
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin silinməsi üzrə daxilolmalar		-	37
İnvestisiya fəaliyyətinə (yönələn)/fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		(229)	5
Maliyyə fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri:			
Borc alınmış vəsaitlər üzrə daxilolmalar	11	9,002	-
Borc alınmış vəsaitlərin ödənilməsi	11	-	(11,118)
Borc alınmış vəsaitlər üzrə ödənilmiş əməliyyat xərcləri	11	(45)	-
İcarə öhdəliklərinin əsas hissəsinin ödənilməsi	12	(156)	-
Adi səhmlərin buraxılışından daxilolmalar		-	850
Maliyyə fəaliyyətinə yönələn/(daxil olan) xalis pul vəsaitləri		8,801	(10,268)

"FINCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmiş il üzrə	31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmiş il üzrə
Məzənnə fərqlərinin xarici valyutada saxlanılan pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin qalığına təsiri		-	8
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artma/(azalma)		9,930	(3,847)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, ilin əvvəlinə	6	3,198	7,045
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, ilin sonuna	6	<u>13,128</u>	<u>3,198</u>

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il ərzində Təşkilat tərəfindən alınmış və ödənilmiş faiz xərcləri və gəlirləri müvafiq olaraq 58 min AZN və 1,542 min AZN təşkil etmişdir.

31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmış il ərzində Təşkilat tərəfindən alınmış və ödənilmiş faiz xərcləri və gəlirləri müvafiq olaraq sıfır və 1,263 min AZN təşkil etmişdir.

İdarə Heyətinin adından:

Timoti Tarrant
Baş icraçı direktor

10 mart 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası



Muhammad Mobeen Yaqoob
Direktor müavini

10 mart 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-66-cı səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

"FINCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

1. GİRİŞ

Təşkilat və onun əsas fəaliyyəti

"FINCA Azərbaycan" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti Bank olmayan Kredit Təşkilatı (Təşkilat) 1998-ci ildə Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir. 19 noyabr 1999-ci ilədək o, FINCA International Inc. şirkətinin Azərbaycan Respublikasındaki nümayəndəliyi kimi qeydiyyatdan keçmişdir. 19 noyabr 1999-cu il tarixdə Təşkilat, Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyində yenidən qeydiyyatdan keçmiş və hüquqi şəxs statusunu almışdır. Təşkilat Azərbaycan Respublikası ərazisində kreditlərin verilməsi fəaliyyəti ilə yalnız hüquqi şəxslərin məşğul ola bilməsi haqda Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının qaydalarını yerinə yetirmək məqsədilə yenidən qeydiyyatdan keçmişdir. Yeni müəssisə kreditlərin verilməsi fəaliyyəti ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından 29 fevral 2000-ci il tarixli lisenziya almışdır. Təşkilatın hüquqi ünvanı Cəfər Cabbarlı küç. 44, Bakı AZ1065, Azərbaycan Respublikasıdır.

Təşkilatın məqsədi Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən mikro, kiçik və orta ölçülü biznes müəssisələrinə, həmçinin satış sahəsində və kiçik-miqyaslı istehsal sahəsi üzrə mikro müəssisələrdə fəaliyyət göstərən fiziki şəxsə və ya bir neçə fiziki şəxslərə maliyyə xidmətləri göstərməkdir.

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərində Təşkilatın Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən 15 və 4 filialı olmuşdur. Təşkilatın 2019-cu il tarixi ərzində təqribən 142 işçisi olmuşdur (2018: 118 işçi).

Təşkilat qeydiyyatdan keçmiş ofisi Hollandiyada yerləşən FINCA Microfinance Cöperatif U.A Təşkilatının törəmə müəssisəsidir. Təşkilatın əsas nəzarətçi tərəfi - FINCA International, Inc. - Amerika Birləşmiş Ştatlarının Nyu-York şəhərində təsis edilmiş qeyri-kommersiya təşkilatıdır 2010-cu ilin oktyabr ayında FINCA International Inc. "FINCA Microfinance Holding Company" MMC-ni ("FMH") təsis edərək onun 100 faiz pay sahibinə malik holding şirkəti olmuşdur.

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə Təşkilatın aşağıda sadalanan səhmdarları mövcud olmuşdur:

	31 dekabr 2019-cu il, %	31 dekabr 2018-ci il, %
Təşkilatın Səhmdarı (birinci dərəcəli səhmdar)		
FINCA Microfinance Coöperatif U.A.	100.00	100.00
Cəmi	100.00	100.00
 Təşkilatın əsas səhmdarları		
FINCA International, Inc.	62.64	62.64
International Finance Corporation	14.38	14.38
Kreditanstalt für Wiederaufbau	8.94	8.94
FMO (Nederlandse Financierings Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V.)	7.31	7.31
Triple Jump, acting for ASN-NOVIB FONDS	1.68	1.68
Credit Suisse Microfinance Fund Management Company, acting for responsibility Global Microfinance Fund	2.98	2.98
Triodos Investment Management, representing: (i) Triodos Custody B.V. in its capacity as custodian of Triodos Fair Share Fund; and (ii) Triodos SICAV II – Triodos Microfinance Fund	2.07	2.07
Cəmi	100.00	100.00

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXINDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksəi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Təşkilatın əməliyyat mühiti

Təşkilat fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir. Azərbaycan hökuməti iqtisadi islahatları və ölkənin hüquqi, vergi və qanunvericilik çərçivəsində inkişafını davam etdirir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək davamlı inkişafi, əsasən bu islahatlardan və sektordakı tərəqqidən, eləcə də hökumət tərəfindən iqtisadi, maliyyə və pul siyasəti üzrə həyata keçirilmiş tədbirlərdən və Azərbaycan manatı ilə xam neftin sabit qiymətlərindən asılıdır.

2015-ci il ərzində Azərbaycanın iqtisadiyyatı neft qiymətlərinin aşağı düşməsi və Azərbaycan manatının devalvasiyası nəticəsində mənfi təsirlərə məruz qalmışdır. Bu isə kapital çıxısının azalmasına, kapital xərclərinin artmasına, inflasiya və iqtisadi inkişaf ilə bağlı qeyri-müəyyənliliklərə səbəb olmuşdur. Bu geriləmənin qarşısını almaq üçün Azərbaycan hökuməti islahatların sürətləndirilməsi və maliyyə sisteminin dəstəklənməsi üçün tədbirlər planı hazırlanmışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli Fərmanı ilə “Milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi” təsdiq edilmişdir. Strateji yol xəritələri 2016-2020-ci illər üçün iqtisadi inkişaf strategiyasını və 2025-ci ilədək olan dövr üçün uzunmüddətli baxışı və 2025-ci ildən sonrakı dövrə hədəf baxışı özündə ehtiva edir.

Bundan əlavə, 2018-ci ildə hökumət Azərbaycan manatının sabitliyi ilə əlaqədar olaraq pul siyasətini davam etdirmiş və Azərbaycan manatını sabitləşdirən xarici valyuta ehtiyatlarını ayırmışdır. Bu siyaset 2019-cu ildə makro-iqtisadi sabitliyin qorunması məqsədi ilə davam etdirilmişdir.

28 fevral 2019-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti “Azərbaycan Respublikasında fiziki şəxslərin problemlı kreditlərinin həlli ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” fərman imzalamışdır (“Fərman”). Fərmana əsasən 21 fevral 2015-ci il və 21 dekabr 2015-ci il tarixlərindən devalvasiya nəticəsində, xarici valyutada olan, ümumi dəyəri 10 min ABŞ dollarına qədər olan, artan kredit qalıqları hökumət tərəfindən kompensasiya edilməli, eləcə də Fərmanın imzalandığı tarixə və 1 yanvar 2012-ci il tarixindən Fərmanın qüvvəyə minmə tarixinədək, ümumi məbləği 10 min ABŞ dolları və ya 17 min AZN təşkil edən, fərdi şəxslərə verilmiş və 360 gündən artıq vaxtı keçmiş kreditlərin restrukturizasiya edilməsi məqsədilə, banklar 0.1% faiz dərəcəsi və 5 illik dövlət təminatı ilə ARMB banklara kreditlərin verilməsini təmin etməlidir.

Təşkilat, 31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il ərzində belə problemlı kreditlər üçün dövlətdən 11,698 min AZN məbləğində kompensasiya almışdır. Bundan əlavə, Təşkilat ARMB-dən əlverişli şərtlərlə 9,002 min AZN məbləğində 5 il müddətinə 0.1% olmaqla kredit götürmüş və Fərmana əsasən vaxtı keçmiş 11,722 min AZN məbləğində kreditləri restrukturizasiya etmişdir.

Təşkilatın rəhbərliyi, makroiqtisadi mühitdəki dəyişiklikləri izləyir və yaxın gələcəkdə Təşkilatın fəaliyyətinin dayanıqlığını və inkişafını dəstəkləmək üçün zəruri hesab etdiyi tədbirləri görür.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. Fitch və S&P Azərbaycan Respublikasının reytingini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. Moody’s Investors Service, ölkə üçün “Ba2” kredit reytingini təyin etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı əsasən hökumətin vergi, hüquq, tənzimləyici və siyasi islahatlarla birlidə həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul tədbirlərinin səmərəliliyindən asılıdır. Rəhbərlik, Təşkilatın fəaliyyətinə təsir göstərəcək iqtisadi mühitdəki bütün islahatları və nəticədə onların, Təşkilat maliyyə vəziyyətinə necə təsir göstərə biləcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil. Rəhbərlik hazırda müxtəlif neft qiymətləri üzrə həssaslıq təhlili həyata keçirir və biznesin davamlılığını təmin etmək üçün müvafiq tədbirlər planı hazırlayır.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ

Hesabatların uyğunluğunun bəyani

Təşkilatın 31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartları (“MHBS”) və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına Şərhlər Komitəsi (“MHBSŞK”) tərəfindən dərc edilmiş şərhlər əsasında hazırlanmışdır.

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Təşkilat fasiləsizlik prinsipi əsasında yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Rəhbərlik hesab edir ki, Təşkilat yaxın gələcəkdə fəaliyyətini davam etdirəcək və Təşkilatın likvidasiyasına nə istək, nə də ehtiyac olmayıcaq, eləcə də fəaliyyəti dayandırmaq və ya Azərbaycan Respublikasının qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditorlardan qorunmaq üçün müdafiə axtarmaq üzrə nə niyyət, nə də zərurət mövcud deyil. Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adı fəaliyyətin gedişində Təşkilatın aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olması fərziyyəsi ilə hesabatlarda eks etdirilmişdir. Bəzi maliyyə hesabatları standartları rəhbərlik tərəfindən Təşkilatın fasiləsizlik prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri və nəzərə alınmali olan müəyyən məsələləri və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Fasiləsizlik prinsipinin fərziyyələrinə dair Rəhbərliyin qiymətləndirməsinə müəyyən vaxt çərçivəsində mahiyyəti üzrə qeyri-müəyyən hadisələr və şərtlərin gələcək nəticələri haqqında fikir bildirilməsi daxildir.

Təqdimatın digər əsasları

Bu maliyyə hesabatları əksi göstərilmədiyi hallarda Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilmişdir. Bu maliyyə hesabatları, müəyyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin ölçüləməsi itisna olmaqla, tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır.

Təşkilat mühasibat sistemini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun şəkildə təşkil edir. Bu maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən yerli mühasibat prinsiplərinə uyğun tərtib edilmiş mühasibat sistemindən istifadə edilmiş və MHBS-yə uyğunlaşdırılmaq məqsədilə hesabatlara düzəlişlər edilmişdir. Bu düzəlişlərə əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini eks etdirmək üçün müəyyən təsnifləşdirilmələr, həmçinin müəyyən aktiv və öhdəliklərin, eləcə də gəlir və xərclərin maliyyə hesabatlarındakı maddələrə uyğunlaşdırılması məqsədilə edilən yenidən təsnifləşdirilmələr aiddir.

Əvəzləşdirmə

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri yalnız uçotda tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanuni hüquq mövcud olduqda və xalis məbləğ əsasında hesablaşmalar aparılması, yaxud da eyni vaxtda aktivlərin satılması və öhdəliyin yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulduğda bir-birinə qarşı əvəzləşdirilir, xalis məbləği isə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda bildirilir. Hər hansı mühasibat uçotu standartı və ya şəhəri ilə tələb olunmayana və ya icazə verilməyənədək və Təşkilatın mühasibat uçotu qaydalarında konkret göstərilməyənə qədər gəlir və xərc mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda bir birinə qarşı əvəzləşdirilmir.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya edilmiş dəyərlə qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda eks etdirilir.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktivləri satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürürkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satılı bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar, qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmində həyata keçirildiyi bazardır.

Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasılı nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövriyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılılanması üçün kifayət qədər olmadığıda və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdiqdə baş verir.

Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstərildiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanır (yəni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmində müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir. 18-ci Qeydə baxın.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri eks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alış, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya edilmiş dəyər əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini eks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilmir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırın dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini eks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərinə asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə alətlərinin ilkən tanınması

Maliyyə aktiv və ya maliyyə öhdəliyi, ilk önce ədalətli dəyərdə, həmçinin əldə edilməsinə və buraxılmasına birbaşa aid olan mənfəət və ya zərər, əməliyyat xərcləri ilə ədalətli dəyərdə olmayan predmet üzrə ölçülür.

İlkən tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkən tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərqli olduqda yaranan mənfəət və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb-satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri (“standart şərtlərlə həyata keçirilən” alış və satışlar) Təşkilatın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

Maliyyə alətlərinin təsnifatı

Maliyyə aktivin amortizasiya dəyərində, digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərdə (“DMGVƏD”) ölçülümiş dəyərdə və ya mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə (“MZVƏD”) təsnif edilir.

Maliyyə aktivin aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verdikdə və MZVƏD kimi müəyyən edilmədikdə, amortizasiya olunmuş dəyərində ölçülür:

- Müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul axınlara təkan verir.

Maliyyə aktivin aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və MZVƏD kimi müəyyən edilmədikdə, DMGVƏD-də ölçülür:

- Həm müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması və həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlara təkan verir.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital qoyuluşunun ilkən tanınması zamanı Təşkilat ədalətli dəyərdəki sonrakı dəyişiklikləri digər məcmu gəlirdə (DMG) təqdim etməyi seçə bilər. Bu seçim hər bir kapital qoyuluşu üçün ayrıca edilir.

Bütün digər maliyyə aktivləri MZVƏD kimi təsnif olunur.

Bununla yanaşı, ilkən tanınma zamanı Təşkilat amortizasiya olunmuş dəyərində və ya DMGVƏD-də ölçülmə tələblərinə uyğun gələn maliyyə aktivini MZVƏD kimi təsnif edə bilər, o halda ki, bu, meydana çıxacaq uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırsın və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltsın.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi

Təşkilat maliyyə aktivinin saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirəcək, çünkü bu, biznesin idarə olunması və məlumatların rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu daha düzgün əks etdirir. Bu zaman aşağıdakı məlumatlar nəzərə alınır:

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksər göstərilmediyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

- portfel üçün müəyyən edilmiş siyasetlər və məqsədlər, həmin siyasetlərin praktikada tətbiqi, o cümlədən rəhbərliyin strategiyasının müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanması, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul axınlarının realizasiyasına fokuslanıb-fokuslanmaması;
- portfelin göstəriciləri necə qiymətləndirilir və Təşkilatın rəhbərliyinə necə çatdırılır;
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) performansına təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- biznesin menecerləri necə mükafatlandırılır – məsələn, mükafatlandırma idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərindən və ya toplanmış pul axınlarından asılıdır; və
- əvvəlki dövrlərdə satışların tezliyi, həcmi və müddəti, bu satışların səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti barədə gözlənilər. Bununla belə, satış fəaliyyəti barədə məlumat ayrıca deyil, maliyyə aktivlərinin idarə olunması üzrə Təşkilatı məqsədinə necə nail olunmasının və pul axınlarının necə realizasiya edilməsinin ümumi qiymətləndirilməsi çərçivəsində nəzərə alınır.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsi

Bu qiymətləndirmənin məqsədləri üçün “əsas məbləğ” dedikdə, ilkin tanınma zamanı maliyyə alətinin ədalətli dəyəri nəzərdə tutulur. “Faiz” dedikdə, pulun zaman dəyəri, müəyyən dövr ərzində ödənilməmiş əsas məbləğlə bağlı kredit riski və digər əsas kredit riskləri və xərcləri (məs. likvidlik riski və inzibati xərclər), eləcə də mənfəət marjası üçün ödəniş nəzərdə tutulur.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsində Təşkilat alətin müqavilə şərtlərini nəzərə alacaq. Bu qiymətləndirmə maliyyə aktivində həmin aktivin bu şərtə əməl etməməsi ilə nəticələnən, müqavilə üzrə pul axınlarının müddəti və ya məbləğini dəyişə bilən müqavilə şərtinin olub-olmamasını əhatə edəcək.

Qiymətləndirmə zamanı Təşkilat aşağıdakılari nəzərə alacaq:

- pul axınlarının məbləği və müddətini dəyişəcək şərti hadisələr;
- kapitalın borca nisbətinin xüsusiyyətləri;
- vaxtından əvvəl ödəniş və müddətin uzadılma şərtləri;
- bankın iddiasını müəyyənləşdirilmiş aktivlərdən pul axınlarına məhdudlaşdırın şərtlər məs. regressiz aktivlər; və
- pulun zaman dəyəri üzrə ödənişi dəyişən xüsusiyyətlər – məs. faiz dərəcələrinin mütəmadi olaraq yenilənməsi.

Maliyyə alətlərinin yenidən təsnifi

Maliyyə aktivləri Təşkilatın maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün öz biznes modelini dəyişdirdikdən sonra dövr ərzində istisna olmaqla, maliyyə aktivləri ilkin tanınmalarından sonra yenidən təsnifləşdirilmir. Yenidən təsnifat perspektiv təsirə malikdir.

Maliyyə alətlərinin dəyərsizləşməsi – EOKZ üzrə kredit zərəri ehtiyatı

Təşkilat AD və DMGVƏD ilə ölçülülmüş borc alətləri və kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri üzrə EOKZ-u perspektiv əsasda ölçür. Təşkilat EOKZ-u ölçür və hər hesabat dövrünə kredit zərəri üzrə ehtiyatı tənqid edir. EOKZ ölçüməsi: (i) mümkün nəticələrin bir sıra qiymətləndirilməsi ilə təyin olunan qərəzsiz və ehtimallı məbləğini (ii) pul vəsaitlərinin müddət dəyərini və (iii) keçmiş hadisələr, gələcək şərtlər və gələcək şəraitin proqnozları barədə hər bir hesabat dövrünün sonunda qeyri-adekvat xərc və səy olmadan mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən məlumatları eks etdirir.

"FİNCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

AD ilə ölçülmüş borc vəsaitləri EOKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında göstərilir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri üçün, EOKZ üzrə ayrı ehtiyat, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında öhdəlik olaraq tanınır. DMGVƏD-də borc alətləri üçün EOKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla amortizasiya dəyərindəki dəyişiklik, mənfəət və ya zərər və digər qalıq dəyərindəki dəyişiklik isə DMG-də gəlirlər DMGVƏD borc alətləri üzrə zərərlər çıxılmaqla tanınır.

Təşkilat dəyərsizləşmə üzrə üç mərhələli model tətbiq edir. Bu model ilkin tanımadan sonra kredit keyfiyyətində dəyişikliyə əsaslanır. İlkin tanımadada dəyərsizləşməyən maliyyə aləti 1-ci Mərhələyə təsnif edilir. 1-ci Mərhələdə maliyyə aktivləri EOKZ-un ömürlük hissəsinə bərabər olan miqdarda növbəti 12 ay ərzində mümkün olan nəticələrə və ya daha qısa müddətdə ("12 aylıq EOKZ") müqavilə müddətinə qədər ölçülür. Əger Təşkilat KRƏA-nı ilkin tanımadan sonra müəyyən edirsə, aktiv 2-ci Mərhələyə köçürülür və onun EOKZ-u ömürlük EOKZ əsasında, müqavilə əsasında son ödəmə müddətinə qədər, lakin ehtimal olunan ödənişlər nəzərə alınmaqla hesablanır, əger varsa ("Ömürlük EOKZ"). Təşkilatin KRƏA-nı müəyyən etdiyi haqqında 21 sayılı Qeydə nəzər salın. Əger Təşkilat maliyyə aktivinin kredit üzrə dəyərsizləşməsini müəyyən edirsə, aktiv 3-cü Mərhələyə köçürülür və EOKZ Ömürlük EOKZ ilə ölçülür. Təşkilatin kredit dəyərsizləşməsi üzrə aktiv və defolt anlayışları 21-ci Qeyddə açıqlanır. Satınalındıqda və ya əldə edildikdə kredit dəyərsizləşməsinə uğramış aktivlər ("SƏKD") üçün EOKZ hər zaman Ömürlük EOKZ ilə ölçülür. SƏKD aktivləri ilkin tanınma zamanı, məsələn, əldə edilmiş dəyərsizləşdirilmiş kreditlər kimi dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləridir. EOKZ ölçülməsində istifadə edilən giriş, fərziyyə və qiymətləndirmə üsulları haqqında, eyni zamanda Təşkilatın EOKZ modellərində ehtimal edilən məlumatları necə əhatə etdiyini izah edir.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda EOKZ üzrə ehtiyatın təqdim edilməsi

EOKZ üzrə zərər ehtiyatları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıdakı kimi təqdim olunur:

- amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən maliyyə aktivləri: aktivlərin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla;
- kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri: ümumiyyətlə, ehtiyat kimi;
- maliyyə aləti həm çıxarılmış, həm də istifadə edilməmiş komponentdən ibarət olduğu halda və Təşkilat, kredit öhdəliyi komponenti üzrə EOKZ-ni çıxarılmış komponentdən ayrı olaraq müəyyən edə bilmədiyi halda: Təşkilat hər iki komponent üzrə birgə zərər ehtiyatı təqdim edir. Birləşdirilmiş məbləğ yerinə yetirilmiş komponentin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla təqdim edilir. Çıxarılmış komponentin ümumi məbləği üzrə zərər ehtiyatının hər hansı bir hissəsi ehtiyat kimi təqdim olunur; və
- DMGVƏD-də ölçülən borc alətləri: aktivlərin qalıq məbləği onların ədalətli dəyəri olduğu üçün, heç bir zərər ehtiyatı maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınır. Bununla yanaşı, zərər ehtiyatı ədalətli dəyər ehtiyatının bir hissəsi kimi tanınır.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Təşkilat aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Təşkilat maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydalı əsas etibarilə başqa tərəfə ötürüdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydalı əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivi satış üzrə əlavə məhdudiyyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

“FINCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri müqavilə öhdəliklərindən azad olmaqla kassadakı nağd vəsaitlərindən, köçürülmüş vəsaitlərdən və banklardakı həqiqi ödəmə müddəti üç ay və ya ondan az olan cari hesablardan ibarətdir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri AD ilə təqdim olunur, çünkü: (i) müqavilə əsasında pul vəsaitlərinin axınlarını yığılması üçün saxlanılır və bu pul axınları SPPI təmsil edir, və (ii) bu aktivlər MVZVƏD ilə müəyyən edilməmişdir. Qanunvericilik ilə müəyyən edilmiş xüsusiyyətlər, məsələn bəzi ölkələrdə təyin olunmuş qanunvericilik, müqavilə şərtlərinə daxil edilmədikdə SPPI testlərinə təsir etmir xüsusən qanunvericilik sonradan dəyişdirildiyi təqdirdə bu xüsusiyyət tətbiq ediləcəkdir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar Təşkilat tərəfindən müştərilərdən kredit amaq üçün avans şəklində nağd pul verildiyi zaman qeydə alınır. Biznes modeli və pul vəsaitlərinin hərəkəti xarakteristikasına əsasən Təşkilat müştərilərə verilmiş kreditləri və avansları aşağıdakı qiymətləndirmə kateqoriyalarından birində təsnifləşdirir:

- (i) AD: müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin toplanması üçün saxlanılan kreditlər və YƏMFÖ-ni təmsil edən həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti və könüllü olaraq MZVƏD-də təyin olunmayan kreditlər; və
- (ii) MZVƏD: YƏMFÖ sınağını keçməyən və ya MZVƏD-də ölçülən AD və ya DMGVƏD üzrə digər meyarlara cavab verməyən kreditlər.

Silinmələr

Maliyyə aktivləri maliyyə aktivlərini tam və ya qismən bərpa etmək üçün əsaslı gözlənti olmadığı təqdirdə tam və ya qismən silinir. Bu adətən Təşkilat borcalanın silinməsi nəzərdə tutulan məbləği ödəmək üçün kifayət qədər pul vəsaiti yaradacaq aktivləri və ya gəlir mənbəyinin olmadığını müəyyən etdikdə baş verir. Bu qiymətləndirmə fərdi aktiv səviyyəsində həyata keçirilir. Silinmə, tanınmanın dayandırılması hadisəsini təmsil edir. Təşkilat silinmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı hüquqi tədbirlər həyata keçirə bilər. Təşkilatın həyata keçirdiyi hüquqi tədbirlər nəticəsində əldə edilmiş vəsaitlər, EOKZ-nin azalması üzrə gəlirə səbəb olur.

Maliyyə öhdəlikləri və kapital

Borc və ya kapital alətləri olaraq təsnifat

Borc və kapital alətləri müqavilə üzrə razılaşmaların mahiyyəti və maliyyə öhdəliyinin və səmərəli alətin anlayışlarına uyğun olaraq maliyyə öhdəlikləri və ya kapital kimi təsnif edilir.

Kapital alətləri

Kapital aləti bütün öhdəliklər çıxıldığdan sonra, müəssisənin aktivlərində qalıq paylarını göstərən hə hansı müqavilədir. Təşkilatın buraxdığı kapital alətləri birbaşa emissiya xərcləri çıxılmaqla daxil olan gəlirlərdə tanınır.

Təşkilatın öz kapital alətlərinin geri alınması birbaşa kapitalda tanınır və çıxılır. Eyni zamanda, Təşkilatın öz kapital alətlərinin alınması, satılması, buraxılması və ya ləğv edilməsi üzrə mənfeət və ya zərərdə heç bir gəlirlər və ya itkilər tanınmır.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksər göstəriləmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəliyinin tanınması, bu öhdəlik üzrə ödənişlər yerinə yetirildikdə, öhdəlik ləğv edildikdə və ya müddəti başa çatdıqda dayandırılır.

Mövcud maliyyə öhdəliyi eyni borc verəndən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli şərtlərlə başqa maliyyə öhdəliyi ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilildikdə, belə bir mübadilə və ya dəyişiklik ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir və müvafiq qalıq dəyərində olan fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Borc alınmış vəsaitlər

Borc alınmış vəsaitlər əvvəlcə borc vəsaitləri ilə əlaqəli olan buraxılış xərcləri çıxılmaqla alınmış vəsaitlərin ədalətli dəyərinə bərabər olan dəyərdə tanınır. İlkin tanınmadan sonra faiz yaradan borc vəsaitləri effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edəilək amortizasiya olunmuş maya dəyərində ölçülür. Amortizasiya olunmuş maya dəyəri buraxılış üçün nəzərdə tutulan bütün xərcləri və hesablaşma üzrə bütün diskont və mükafatlar nəzərə alınmaqla hesablanır. Gəlir və zərərlər öhdəliklərin tanınmasının dayandırılması və ya dəyərsizləşməsi, habelə amortizasiya prosesi zamanı mənfəət və zərər haqqında hesabatda tanınır.

MHBS 16 “İcarələr”

16 sayılı MHBS “İcarələr” 17 sayılı BUMS “İcarələr”, 4 sayılı BMHŞK “Müqavilədə İcarə Əlamətlərinin Mövcudluğunun Müəyyən Edilməsi” Şərhi, Standartların Şərhi Komitəsinin (SŞK) 15 sayılı “Əməliyyat İcarələri-Həvəsləndirmələr” Standartı və SŞK “İcarənin Hüquqi Forması” da daxil olmaqla Əməliyyatın Mahiyyətinin Qiymətləndirilməsi” 27 sayılı Standartını əvəz edir. Təşkilat, ilkin tətbiq etmə tarixi 1 yanvar 2019-cu il tarixi olan 16 sayılı MHBS-nin mövcud əməliyyat icarələri üzrə istifadə hüququ verən aktivin ölçülməsinə ilkin birbaşa xərcləri daxil etməməyi qərara almışdır. Bu tarixdə Təşkilat həmçinin istifadə hüququ verən aktivləri keçid tarixində mövcud olan əvvəlcədən ödənilmiş və ya yığılmış icarə ödənişlərinə uyğunlaşdırılmış icarə öhdəliyinə bərabər məbləğdə ölçmək üçün seçmişdir. Əvvəlki dövrlər yenidən təqdim edilməmişdir.

İlkin tətbiq olunduğu tarixdə bağlanmış müqavilələr üzrə Təşkilat, 17 sayılı BMUS və 4 sayılı BMHŞK-dən icarə anlayışını tətbiq etməyi seçmişdir və 16 sayılı MHBS-ni əvvəller 17 sayılı BMUS və 4 sayılı BMHŞK-yə əsasən icarə kimi müəyyən edilməmiş tənzimləmələrə tətbiq etməmişdir.

İlkin tətbiqetmə tarixində istifadə hüququ verən aktivlər üzrə dəyərsizləşməni nəzərdən keçirmək əvəzinə, Təşkilat icarələrin 16 sayılı MHBS-nin ilkin tətbiqetmə tarixindən dərhal əvvəl çətin olub-olmaması ilə bağlı tarixi qiymətləndirməsinə etibar etmişdir.

Keçid dövründə, əvvəlcədən icarə müddəti 12 aydan az olan əməliyyat icarələri kimi nəzərə alınan icarələr və aşağı dəyərlə aktivlərin icarəsi üçün Təşkilat istifadə hüququ verən aktivləri tanımamaq, lakin icarə xərclərini qalan icarə müddəti ərzində düz xətt əsasında hesablamaq üçün əlavə imtiyazlar tətbiq etmişdir.

Maliyyə öhdəliklərində təsnif olunmuş əvvəlki icarə öhdəlikləri üçün, aktivin və icarə öhdəliyinin istifadə hüququ ilkin tətbiqetmə tarixində, 17 sayılı BMUS-a əsasən, ilkin tətbiqetmədən dərhal sonrakı məbləğlər ilə ölçülür.

16 sayılı MHBS-ə keçid zamanı 16 sayılı MHBS-yə uyğun olaraq tanınan icarə öhdəliklərinə tətbiq olunan orta çekili borc dərəcəsi 3 il müddətinə +3% ilə dövlət istiqrazları üçün orta çekili marja olmuşdur.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Təşkilat icarələrin müddətini uzatma və ləğv etmə variantlarını nəzərdən keçirərkən, lizinq müddətinin müəyyən edilməsi üzrə retrospektiv şəkildə faydalanılmışdır.

Təşkilatın rəhbərliyi keçmiş tarixə əsaslanaraq icarə şərtlərinin müəyyənləşdirilməsində müəyyən mülahizələrdən istifadə etmişdir.

Əmlak və avadanlıqlar

Daşınmaz əmlak və avadanlıqlar yiğilmiş köhnəlmə və yiğilmiş dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərlə göstərilir.

Hər hesabat tarixində Təşkilat əmlakın və yaxud avadanlığın dəyərsizləşmə əlamətinin olub olmamasını qiymətləndirir. Dəyərsizləşmənin baş verdiyinə dəlalət edən ən azı bir belə əlamət olarsa, Təşkilat, iki rəqəmdən ən yüksəyi kimi bərpa edilə bilən məbləği müəyyən edir: satış xərcləri çıxıldıqdan sonra aktivin ədalətli dəyəri və istifadə dəyəri. Əgər əmlak və avadanlığın balans dəyəri onların bərpa edilə bilən dəyərindən yüksəkdirse, onlar bərpa edilə bilən məbləğə qədər silinir və fərq mənfəət və zərər hesabatında dəyərsizləşmə zərəri kimi hesablanır.

Əmlakın çıxdaş edilməsi ilə bağlı qazanc və zərərlər onların balans dəyəri əsasında hesablanır və mənfəət və zərər hesabatında əməliyyat xərcləri kimi nəzərə alınır.

Təmir və texniki qulluq xərcləri çəkilən zaman mənfəət və zərər hesabatında tanınır.

Köhnəlmə, əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin qalıq dəyərinə onların faydalı iqtisadi ömrü nəzərə alınmaqla hesablanmış dərəcələrdən istifadə etməklə tətbiq edilir. Faydalı iqtisadi ömrür təxminləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə/amortizasiya metodları hər bir hesabat tarixində yenidən təhlil edilir və təxminlərdə olan dəyişikliklərin təsiri prospektiv olaraq aşağıdakı dərəcələrdə tətbiq edilir:

Mebel və ofis avadanlıqları	20-33%
Kompüter avadanlığı	33%
Nəqliyyat vasitələri	20%
Digər aktivlər	20%
Aktivlərdən istifadə hüququ	əsas icarə müddəti ərzində

Əmlak və avadanlıqlar hesabdan silindikdə və ya onların davamlı istifadəsi artıq heç bir iqtisadi mənfəət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması dayandırılır. Əmlak və avadanlıq obyektlərinin satılaraq hesabdan silinməsi və ya istismardan çıxarılmasından irəli gələn hər hansı gəlir və ya zərərlər belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunmuş gəlirlər arasında fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və ya zərər hesablarında tanınır.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlərə program təminatına və onların tələb üzrə formalasdırılmasına ayrılan investisiyalar daxildir.

Müəyyən istismar müddəti olan ayrı-ayrılıqda alınmış qeyri-maddi aktivlər yiğilmiş köhnəlmə və yiğilmiş dəyərsizləşmə zərəri çıxılmaqla ilkin dəyər ilə uçotda qeyd edilir. Amortizasiya aktivin təxmin edilən faydalı istismar müddəti ərzində düz xətt metodundan istifadə etməklə uçotda tanınır. Təxmin edilən faydalı istismar müddəti və köhnəlmə metodu göləcək dövrlər üzrə uçota alınan təxminlərdəki hər hansı dəyişikliklərin təsiri nəzərə alınmaqla hər hesabat dövrünün sonunda təhlil edilir. Ayrılıqda alınmış və qeyri-müəyyən istismar müddətləri olan qeyri-maddi aktivlər yiğilmiş dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərlə uçota alınır.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılması. Qeyri-maddi aktivlər satılıraq hesabdan silindikdə yaxud onların sonrakı istismarı və ya satılması gələcəkdə iqtisadi mənfiət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması dayandırılır. Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılmasından yaranan gəlir və ya zərər, belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunan xalis gəlir məbləği arasındaki fərq kimi ölçülür və aktivin tanınması dayandırıldığı zaman mənfiət və ya zərər haqqında hesabatda tanınır.

Qudvildən başqa digər maddi və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi. Hər bir hesabat dövrünün sonunda Təşkilat öz maddi və qeyri-maddi aktivlərini dəyərsizləşmə zərərlərinin baş verməsini təyin etmək məqsədi ilə təhlil edir. Əgər belə hal mövcud olarsa bu aktiv üzrə əldə edilməsi mümkün olan məbləğ təyin edilir və dəyərsizləşmə zərərinin məbləği (əgər varsa) hesablanır. Fərdi aktiv üzrə əldə edilməsi mümkün olan məbləgin təyin edilməsi mümkün olmadıqda Təşkilat aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidlərinin qalıq dəyərini təhlil edir.

Hal-hazırda istifadə edilməyen və qeyri-müəyyən faydalı ömrü olan qeyri-maddi aktivlər isə bu aktivlərin dəyərsizləşməsi üzrə hər hansı bir göstərici olduqda və ya ən az ildə bir dəfə olmaqla dəyərsizləşmə üçün təhlil edilir.

Müsadirə edilmiş girovlar

Təşkilat məqsədə müvafiq hesab edildiyi hallarda müştərilərin öhdəlikləri müqabilində girov alır. Girov adətən müştəri əmlakının həbs olunmasını nəzərdə tutur və Təşkilata müştərinin həm cari, həm də gələcək öhdəlikləri ilə əlaqədar əmlaka qarşı iddianın irəli sürülməsi üçün əsas yaradır.

Təşkilatın müvafiq hesab etdiyi müəyyən hallarda aktivlər ödənişi yerinə yetirilməyen kreditlərin bərpa olunması məqsədilə müsadirə olunur. Müsadirə edilmiş girov ilk olaraq həmin girovun aid olduğu kreditin qalıq dəyərinə bərabər məbləğdə tanınır. Müsadirə edilmiş aktivlər qalıq dəyəri və satış dəyəri çıxılmaqla ədalətli dəyərdən daha aşağı olanı məbləğində ölçülür.

Vergi qanunvericiliyi

Vergi xərcləri cari və təxirə salınmış vergi xərclərinin cəmindən ibarətdir.

Cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində yaranmış vergi mənfiəti əsasında hesablanır. Məcmu gəlir hesabatındaki bəzi gəlir və xərclərin digər dövrlərdə vergi bazasına aid ediləcəyinə və bəzi maddələrin heç bir vaxt vergi bazasını hesablayarkən istifadə edilməyəcəyinə görə vergi mənfiəti maliyyə hesabatlarındakı mənfiətdən fərqlənir. Təşkilatın cari mənfiət vergisi xərci, hesabat dövründə qüvvədə olan vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi isə aktiv və öhdəliklərin mühasibat uşotuna uyğun qalıq dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlərin əsasında hesablanır və bu zaman balans öhdəliyi üsulundan istifadə edilir. Təxirə salınmış vergi öhdəliyi ümumiyyətlə bütün vergi bazasını artıran maddələr üçün hesablanır, təxirə salınmış vergi aktivisi isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə etmək üçün kifayət qədər mənfiətin olması təxminini nəzərə alınaraq tanınır. Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfiətinə və vergi mənfiətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yaradığı hallarda (biznes kombinasiyaları istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfiət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivin reallaşdırmağa imkan vermirse bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılmaq üçün azaldılır.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri qüvvəyə minmiş və ya hesabat dövrünün sonuna tam həcmidə qüvvə ilə vergi dərəcələrinə (və vergi qanunlarına) əsaslanmaqla aktivin satıldığı və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi dövrət tətbiq olunacağı gözlənilən vergi dərəcəsi ilə ölçülür.

Faiz gəliri və xərcinin tanınması

Faiz gəliri və xərcləri amortizasiya olunmuş dəyərdə və ya DMGVƏD ilə əlavə etmə əsasında, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə, borc alətləri üzrə uçota alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, sövdələşmə xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zəmanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılışdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar alınmış və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir.

Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Təşkilat tərəfindən alınmış komissiya haqları, Təşkilatın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Təşkilat kredit verilməsi üzrə öhdəlikləri MZVƏD ilə ölçülən maliyyə öhdəlikləri kimi təsnif etmir.

Kredit dəyərsizləşməsi ilə əldə edilmiş və ya satın alınmış maliyyə aktivləri üçün effektiv faiz dərəcəsi ehtimal edilən pul vəsaitlərinin hərəkəti (ilkin ehtimal olunan kredit zərərləri də daxil olmaqla) ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərə (adətən alış qiyməti ilə) diskont edilmiş dərəcəsidir. Nəticədə, effektiv faiz dərəcəsi kredit uçotu ilə tənzimlənir.

Faiz gəlirləri, maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyərinə effektiv faiz dərəcəsini tətbiq etməklə hesablanır:

- I. kredit dəyərsizləşməsinə uğramış (3-cü mərhələ) maliyyə aktivləri üzrə faiz dərəcəsi onların effektiv faiz dərəcəsini amortizasiya dəyərinə (EOKZ çıxılmaqla) tətbiq etməklə hesablanır; və
- II. əldə edildikdə və ya satın aldıqda kredit zərərinə məruz qalmış maliyyə aktivləri, amortizasiya dəyərinə tətbiq edilən kreditə müvafiq olaraq düzəliş edilmiş effektiv faiz dərəcəsi tətbiq olunmaqla.

Haqq və komissiya gəlirlərinin tanınması

Kreditlərin verilməsinə görə komissiyalar birbaşa əlaqədar xərclər ilə birlikdə təxirə salınır və kredit üzrə effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi uçotda tanınır. Kreditin ayrılması öhdəliyinin xüsusi kredit razılışmasının bağlanması ilə nəticələnəcəyi ehtimal edilən hallarda, kreditin ayrılması öhdəliyi üzrə komissiyalar birbaşa əlaqədar xərclər ilə birlikdə təxirə salınır və nəticədə verilən kreditin effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi uçotda tanınır. Kreditin ayrılması öhdəliyinin xüsusi kredit razılışmasının bağlanması ilə nəticələnəcəyi ehtimal edilmədiyi hallarda, kreditin ayrılması öhdəliyi üzrə komissiyalar kredit öhdəliyi müddətinin qalan dövrü üzrə mənfəət və ya zərər uçotunda tanınır. Kreditin ayrılması öhdəliyinin müddəti kredit verilmədən başa çatarsa, belə öhdəliyə görə komissiya müddət başa çatlığı anda mənfəət və ya zərərdə tanınır. Kredit xidməti haqları xidmətlərin yerinə yetirildiyi təqdirdə gəlirlər kimi uçotda tanınır. Bütün digər komissiyalar yalnız xidmətlər göstərildikdə tanınır.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksər göstəriləmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Təqaüd və digər mükafatlar üzrə öhdəliklər

Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq, Təşkilat işçilərin əmək haqlarından təqaüd ayırmaları tutur və onları dövlət sosial müdafiə fonduna köçürür. Bu xərc müvafiq əmək haqqının alındığı dövrə aid edilir. Təqaüdə çıxdıqda təqaüdlə bağlı bütün ödənişlər işçilər tərəfindən seçilmiş təqaüd fondu tərəfindən həyata keçirilir. Təşkilat Azərbaycan Respublikasının dövlət sosial müdafiə fondu tərəfindən nəzərdə tutulmuş təqaüd programından başqa hər hansı bir digər təqaüd programlarında iştirak etmir. Bundan əlavə, Təşkilatda hesablanması tələb olunan pensiya müavinətləri və ya kompensasiya edilən digər mühüm müavinətlər mövcud deyildir.

Əməliyyat vergiləri

Azərbaycan Respublikasında Təşkilatın fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq hesablanan bir sıra digər vergilər tətbiq edilir. Belə vergilər əməliyyat xərclərinin tərkib hissəsi kimi mənfəət və ya zərər və məcmu gəlirlər haqqında hesabata daxil edilir.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar Təşkilatın keçmişdə baş vermiş hadisənin nəticəsi olaraq hazırda öhdəliyi (hüquqi yaxud konstruktiv) olduqda tanınır; bu zaman Təşkilatdan öhdəliyin yerinə yetirilməsinin tələb olunacağı ehtimal edilir və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə hesablanır bilir.

Ehtiyatlar kimi tanınan məbləğ öhdəliklə bağlı risk və qeyri-müəyyənlikləri nəzərə almaqla hesabat dövrünün sonunda cari öhdəliyin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar tələb olunan məbləğlərin ən düzgün hesablanmasıdır. Ehtiyat ayırmaları hazırkı öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün hesablanmış pul vəsaitləri axınına istinad etməklə ölçülərsə, onun balans dəyəri (pulun zaman dəyərinin təsiri əhəmiyyətli olduqda) həmin pul vəsaitlərinin cari dəyərinə bərabər olur.

Xarici valyuta mübadiləsi

Xarici valyutadakı əməliyyatlar, əməliyyatların həyata keçirildiyi tarixdəki məzənnə ilə Təşkilatın müvafiq funksional valyutalarına çevrilir.

- Hər hesabat dövrünün sonunda maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat üzrə aktivlər və öhdəliklər müvafiq tarixdəki məzənnə istifadə edilməklə uçota alınır;
- Gəlir və xərclər orta məzənnə ilə (dövr üzrə orta məzənnənin bütün əməliyyatlar üzrə mövcud məzənnələrin məcmu təsirinin düzgün bir göstərici hesab edilmədiyi hallarda, gəlir və xərclər əməliyyatın baş verdiyi konkret tarixin məzənnəsi istifadə edilməklə uçota alınır) uçota alınır;
- Kapitalın komponentləri tarixi məzənnə istifadə edilməklə uçota alınır; və
- Bütün yaranan məzənnə fərqləri digər məcmu gəlirdə tanınır.

Xarici əməliyyat subyektlərinə nəzarət itirildikdə, fərqli təqdimat valyutasına çevrilmə üzrə əvvəller məcmu gəlir hesablarında tanınmış məzənnə fərqləri satış ilə bağlı olan mənfəət və ya zərərin bir hissəsi kimi il ərzində mənfəət və ya zərər hesablarında uçota alınır.

Təşkilatın tərəfindən maliyyə hesablarının hazırlanmasında istifadə olunan ilin sonuna olan məzənnələr aşağıdakılardır:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
1 ABŞ dolları/AZN	1,7000	1,7000
1 Avro/AZN	1.9035	1.9468

“FINCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmediyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

3. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT TƏXMİNLƏRİ VƏ DAVAMİYYƏT PRİNSİPINƏ UYĞUN OLARAQ FƏALİYYƏT ÜZRƏ FƏRZİYYƏLƏRLƏ BAĞLI ƏSAS QEYRİ- MÜƏYYƏNLİKLƏRİN MƏNBƏLƏRİ

Təşkilatın maliyyə hesabatlarının hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin edilməsini tələb edir. Rəhbərlik mütəmadi olaraq öz təxminlərini və mülahizələrini təhlil edir. Rəhbərlik təxminlərini və mülahizələrini tarixi təcrübəyə və müəyyən şərtlər çərçivəsində məntiqli hesab edilən digər faktlara əsaslandırır. Müxtəlif şəraitlərdə və vəziyyətlərdə faktiki nəticələr bu təxminlərdən fərqlənə bilər. Aşağıda göstərilən təxminlər və mülahizələr Təşkilatın maliyyə vəziyyətinin təsvir edilməsi üçün zəruri hesab edilir.

Maliyyə hesabatlarında eks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılardaxildirdir:

Müştərilərə verilmiş restrukturizasiya olunmuş kreditlərin ədalətli dəyəri və Fərmana əsasən Mərkəzi Bankdan bazar qiymətindən aşağı borc götürülməsi

Maliyyə hesabatlarına 1 sayılı Qeyddə açıqlanlığı kimi, Fərmana əsasən Təşkilat ARMB-dən illik 0.1% faiz dərəcəsi ilə 9,002 min AZN məbləğində borc götürmiş və 1% faiz dərəcəsi ilə 11,722 min AZN məbləğində müştərilərə verilmiş kreditləri restrukturizasiya etmişdir. Bu Fərmana əsasən yaranan həm borc vəsaitləri, həm də kreditlər üçün şərtlər ilkin tanınmada olduğu kimi normal bazar şərtlərinə uyğun gəlmədiyindən, Təşkilat oxşar maliyyə alətləri üzrə bazar dərəcəsindən istifadə edərək bu maliyyə alətlərini ədalətli dəyərlə tanımışdır. Bənzər kreditlərin diskontlaşdırılması üçün istifadə olunan bazar dərəcəsi müvafiq olaraq ARMB-dən alınan borclar üzrə 24% və 7.5% təşkil etmişdir.

EOKZ ehtiyatının ölçüməsi

EOKZ-un ölçüməsi metodologianın, modelin və giriş məlumatlarının müəyyən edilməsini özündə birləşdirən mühüm bir təxmindir. EOKZ ölçüməsi üzrə metodologiya 21 sayılı Qeyddə açıqlanır. Aşağıdakı komponentlərin kredit zərəri ehtiyat üzrə əhəmiyyətli təsiri vardır: defoltun müəyyən edilməsi, KRƏA, defolt ehtimalı (“DE”), Defolt vəziyyətində riskə məruz qalma (“DVRMQ”), və defolt zamanı yaranan zərər (“DXYZ”), eləcə də makro-iqtisadi ssenarilər üzrə modellər.

Təşkilat müntəzəm olaraq ehtimal olunan kredit zərəri və faktiki zərər arasındaki fərqlərin azaldılması üçün model və giriş məlumatlarını yoxlayır və nəzərdən keçirir. Perspektiv məlumatlar da daxil olmaqla, EOKZ ölçüməsi üzrə ətraflı məlumatlar 21 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Kredit Riski üzrə Əhəmiyyətli Artım (“KRƏA”)

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını müəyyənləşdirmək üçün Təşkilat, hesabat tarixinin sonunda maliyyə alətinin ömürlük müddəti ərzində baş verən defolt riskini ilk dəfə tanınma tarixində mövcud olan risk ilə müqayisə edir. Qiymətləndirmə hesabat dövrünün sonunda kredit riskinin müəyyən bir səviyyəsinə çatmaq üçün deyil, kredit riskinin nisbi artımını təyin etmək məqsədilə nəzərdən keçirilir. Təşkilat müştəri portfelinin davranış aspektləri də daxil olmaqla bir sıra amilləri əhatə edən xüsusi səy göstərmədən və xərc çəkmədən mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən gələcək məlumatları nəzərə alır. Təşkilatın rəhbərliyi kredit riskinin artması üzrə davranış göstəricilərini kredit alətləri üzrə gecikmələrin baş verməsindən öncə təyin etmiş və ister fərdi kredit aləti səviyyəsində, isterse də alətin aid olduğu portfel səviyyəsində müvafiq sayılan gələcəklə bağlı məlumatları kredit riskinin dəyərləndirilməsi zamanı nəzər almışdır. 21 sayılı Qeydə nəzər salın.

“FİNÇA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə aktivlərinin modifikasiyası və tanınmasının dayandırılması

Maliyyə aktivinin modifikasiyası maliyyə aktivinin pul vəsaitlərinin hərəkətini tənzimləyən müqavilə şərtləri yenidən müzakirə edildikdə və ya maliyyə aktivinin ilkin tanınması və ödəmə müddəti arasında başqa şəkildə dəyişdirildikdə baş verir. Modifikasiya dərhal və ya gələcək tarixdə müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin axınının miqdarına və/və ya müddətinə təsir göstərir.

Təşkilat yiğimi artırmaq və defolt riskini minimuma endirmək üçün maliyyə çətinliyi ilə üzləşən müştərilərin cari kreditlərini restrukturizasiya edir. Borcalanın ilkin müqavila şərtləri ilə ödənişi həyata keçirməsi üçün bütün səyləri göstərməsinə baxmayaraq, kredit şərtləri defolt və ya defolt riskinin çox olduğu və borcalanın yenidən işlənmiş şərtlərə cavab verə biləcəyi gözləniləndiyi hallarda dəyişdirilir. Yenidən işlənmiş şərtlərə əksər hallarda kreditin müddətinin uzadılması, kreditin pul vəsaitlərinin hərəkəti müddətinə dəyişiklik (əsas və faiz ödənişi) ödəniləcək pul vəsaitlərinin həcmiminin azaldılması (əsas və bağışlanılacaq faizlər) və digər şərtlər üzrə düzəlişlər daxildir.

Maliyyə aktivi dəyişdirildikdə, Təşkilat bu modifikasiyanın tanınmanın dayandırılması ilə nəticələndiyini qiymətləndirir. Təşkilatın siyasetinə uyğun olaraq, bir dəyişiklik, tamamilə fərqli şərtlərə səbəb olduqda tanınmaya səbəb olur. Dəyişdirilmiş şərtlərin ilkin müqavilə şərtlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub-olmadığını müəyyən etmək üçün Təşkilat aşağıdakıları nəzərə alır:

- Ilkin şərtlər əsasında qalıq pul vəsaitlərinin cari dəyərini, yenidən işlənmiş şərtlər əsasında qalıq pul vəsaitləri ilə müqayisəsi üçün kəmiyyət qiymətləndirilməsi həyata keçirilir, hər iki məbləğ ilkin effektiv faiz dərəcəsi (EFD) ilə ilə diskontlaşdırılır. Cari dəyər fərqi 10%-dən artıqdırsa, Təşkilat bunu əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olaraq qəbul edir, bu isə tanınmanın dayandırılması ilə nəticələnir.

Şərtlər əhəmiyyətli dərəcədə fərqlidirsə, Təşkilat ilkin maliyyə aktivini tanımır və ədalətli dəyəri ilə “yeni” aktivi tanıyor və aktiv üçün yeni faiz dərəcəsini yenidən hesablayır. Yenidən müzakirə tarixi, dəyərsizləşmə hesablanması məqsədləri üçün, o cümlədən kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artmasının olub-olmadığını müəyyənləşdirmək üçün ilkin tanınma tarixi hesab olunur.

Şərtlər ciddi şəkildə fərqlənmirsə, yenidən razılışdırma və ya dəyişdirmə tanınma ilə nəticələnmir və Təşkilat maliyyə aktivinin yenidən işlənmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti əsasında ümumi qalıq dəyərini yenidən hesablayır və mənfəət və ya zərərdə dəyişiklik üzrə gəlir və ya zərər tanıyor. Yeni ümumi qalıq dəyəri dəyişdirilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətinin ilkin dəyərində (və ya alınmış və ya əmələ gələn kredit dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün kredit tənzimlənmiş EFD ilə) diskontlaşdırılaraq yenidən hesablanır.

Təşkilat maliyyə aktivini yalnız aktivin pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı müqavilə hüquqlarının müddəti (tamamilə fərqli şərtlərlə dəyişdirilmədən yaranan müddəti daxil olmaqla) başa çatıqdə və ya maliyyə aktivi və əsas etibarı ilə aktivə mülkiyyət hüququ ilə bağlı olan bütün risk və mükafat digərinə keçirildikdə tanınır. Əgər Təşkilat mülkiyyət hüququ ilə bağlı bütün riskləri və gəlirləri nə təhvil verirsə, nə də saxlayırsa və ötürülmüş aktive nəzarəti davam etdirərsə, Təşkilat aktivdəki qorunan payını və ödəməli ola biləcəyi məbləğ üçün əlaqəli öhdəliyi tanıyor. Təşkilat köçürülmüş maliyyə aktivinə sahib olmaqla bağlı bütün riskləri və qazancları özündə saxlayırsa, Təşkilat maliyyə aktivini tanımağa davam edir.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

İcarə öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi və aktivlərdən istifadə hüquqı

16 sayılı MHBS-nin tətbiqi aktivlər və icarə öhdəliklərdən istifadə hüququna dair mülahizələr aparmağı tələb edir. İcarə müddətini müəyyən edərkən, Təşkilat yenilənmə həyata keçirmək seçimlərini (və ya ləğv seçimlərini həyata keçirməmək) üçün iqtisadi stimul yaranan bütün fakt və halları nəzərə alır. Müqavilənin icarə elementlərinə malik olub-olmadığını qiymətləndirmək də mühakimə tələb edir. İcarə öhdəliklərini hesablamaq məqsədilə istifadə olunan müvafiq diskont dərəcəsini müəyyənləşdirmək üçün təxminlərin ediləsi tələb olunur.

Mənfəət vergisi aktivinin bərpası

Təşkilatın rəhbərliyi 31 dekabr 2018 və 2018-ci il tarixlərinə təxirə salınmış mənfəət vergisi üzrə 1,470 min AZN və 371 min AZN məbləğlərində qiymətləndirmə ehtiyatı yaratmışdır. 31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin qalıq dəyəri 549 min manat və 675 min AZN təşkil etmişdir.

Təşkilatın rəhbərliyi gələcəkdə təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivinin qalıq dəyərinin tam şəkildə istifadə olunacağına əmindi.

4. YENİ VƏ YA YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR ŞƏRHLƏRİN TƏTBİQİ

Cari ildə Təşkilat Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (MUBSS) və MUBSS-un Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Təşkilatın fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış hesabat dövrlərinə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənilmiş standartları və onlara dair şərhləri qəbul etmişdir.

BMHŞK 23 “Gəlir vergisi ilə bağlı yanaşmalarda qeyri-müəyyənlik”, 12 sayılı MUBS-a əsasən gəlir vergisi ilə bağlı metodlarda qeyri-müəyyənlik olduqda, vergi tutulan mənfəətin (vergi zərərinin), vergi bazalarının, istifadə edilməmiş vergi zərərlərinin, istifadə edilməmiş vergi kreditlərinin və vergi dərəcələrinin müəyyənləşdirilməsini nəzərdə tutur. Bu, xüsusi olaraq aşağıdakıları nəzərdə tutur:

- vergi ilə bağlı yanaşmaların kollektiv olaraq nəzərə alınması;
- vergi orqanlarının təftişlərinə dair fərziyyələr;
- vergi tutulan mənfəətin (vergi zərərinin), vergi bazalarının, istifadə edilməmiş vergi zərərlərinin, istifadə edilməmiş vergi kreditlərinin və vergi dərəcələrinin müəyyən edilməsi; və
- fakt və vəziyyətlərə dəyişikliklərin təsiri.

2015-2017-ci illəri əhatə edən dövr üzrə MHBS-lərə illik düzəlişlər – Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurasının (“BMUSS”) illik təkmilləşdirilməsi layihəsi nəticəsində dörd Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına (MHBS) düzəlişləri əks etdirir.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Standart	Düzəlişin mövzusu
MHBS 3 “Biznes Kombinasiyaları” və MHBS 11 “Birgə Razılaşmalar”	MHBS 3-ə düzəlişlər, müəssisə müştərək əməliyyat olan bir biznes üzərində nəzarət əldə etdikdə, həmin bizneslə bağlı əvvəldən formalılmış investisiyanın yenidən qiymətləndirilməsinin zəruri olduğunu aydınlaşdırır. MHBS 11-ə düzəlişlər, müəssisə müştərək əməliyyat olan bir biznes üzərində nəzarət əldə etdikdə, həmin bizneslə bağlı əvvəldən formalılmış investisiyanın yenidən qiymətləndirilməsinə ehtiyac olmadığını aydınlaşdırır.
BMU 12 “Mənfəət Vergisi”	Düzəlişlər, dividendlərin verilməsi ilə bağlı bütün gəlir vergisi nəticələri (verilməsi ilə bağlı) verginin necə yaranmasından asılı olmayaraq, mənfəət və ya zərərdə tanınmalıdır.
BMU 23 “Borc üzrə Xərclər”	Düzəlişlər, müvafiq aktivin, nəzərdə tutulduğu istifadəsi yaxud satış üçün hazır olduqdan sonra hər hansı spesifik borc, ödənilməmiş qaldıqda, müəssisə ümumi borclarla bağlı kaptallaşdırma dərəcəsinə hesablayan zaman həmin borc qalığı, müəssisənin ümumiyyətlə borc aldığı maliyyə vəsaitlərinin bir hissəsinə çevirilir.

“İşçilərin Mükafatlandırılması Paketləri üzrə Düzəliş, Məhdudlaşdırılma və ya Hesablamalar” üzrə 19 sayılı MUBS-a edilən Düzəlişlər – Dəyişikliklər, keçmiş xidmət dəyeri (ya da hesablama üzrə mənfəət və ya zərəri) müəyyən edilmiş təqaüd öhdəliklərinin (aktivin) yenilənmiş ehtimallardan istifadə edərək ölçülməsi və təklif olunan faydaları və paket aktivlərini müvafiq dəyişiklikdən əvvəl və sonra müqayisə etməklə (məhdudlaşdırılma və ya hesablamalar), lakin aktivin maksimal həddinin təsirini nəzərə almamaqla ölçülür (müəyyən edilmiş təqaüd paketi müsbət saldo olduqda yarana bilər). BMUS 19-a əsasən, paketin düzəlişindən (məhdudlaşdırılma və ya hesablamalar) yarana biləcək aktivin maksimal həddinin təsirinin dəyişməsi ikinci mərhələdə müəyyənləşdirilir və digər məcmu gəlirdə normal qaydada tanınır.

Mövcud xidmət xərcinin ölçülməsinə aid olan paraqraflar və müəyyən edilmiş xalis təqaüd öhdəlikləri (aktiv) üzrə xalis faizlərə də düzəliş edilmişdir. İndi müəssisədən plana dəyişikliklər edildikdən sonra hesabat dövrünün qalan hissəsi üçün cari xidmət haqqını və dəqiq faizini müəyyən etmək üçün bu yenidən qiymətləndirmədən yenilənmiş ehtimallardan istifadə etmək tələb olunacaq. Xalis faiz dərəcəsi halında düzəlişlər aydınlaşdırır ki, planın dəyişməsindən sonrakı müddət üzrə xalis faiz dərəcəsi BMUS 19.99-da yenidən qiymətləndirilmiş xalis müəyyənləşdirilmiş təqaüd öhdəlikləri (aktiv) ilə yenidən qiymətləndirilmədə istifadə edilən diskont dərəcəsinin hasili şəklində hesablanır (həmçinin ianələrin təsiri və xalis müəyyənləşdirilmiş təqaüd öhdəlikləri nəzərə alınır (aktiv)).

Düzəlişlər prospektiv şəkildə tətbiq olunur. Onlar yalnız illik dövrün başlangıcında və ya ondan sonrakı dövrdə BMUS 19-a ilk tətbiq edilmiş paket düzəlişləri, məhdudiyyətləri və hesablamalarına tətbiq olunur.

MUBS 28 “Asılı və Birgə Müssisələrə İnvestisiya Qoyuluşları” standartına dəyişikliklər – MUBSS, asılı təsərrüfat cəmiyyətlərində uzunmüddətli iştirak payına dair 28 sayılı MUBS-ə düzəlişlər hazırlanmışdır. Düzəlişə əsasən müəssisə, asılı təsərrüfat cəmiyyətində və ya birgə müəssisədə xalis investisiyanın bir hissəsini təşkil edən, lakin iştirak payı metodunun tətbiq olunmadığı asılı yaxud birgə müəssisədə uzunmüddətli mənfəətə 9 sayılı MHBS-i tətbiq etməlidir. Düzəliş 1 yanvar 2019-cu il tarixində və ya ondan sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

MHBS 9 “Maliyyə Alətləri” standartına dəyişikliklər – MUBSS, mənfi təzminat və maliyyə öhdəliklərinin dəyişdirilməsi ilə bağlı ödənilmiş avansların xüsusiyyətləri haqqında 9 sayılı MHBS-ə dair dəyişiklikləri dərc etmişdir.

Mənfi Təzminat ilə bağlı Ödənilmiş Avansların Xüsusiyyətləri – mənfi təzminat ödəmələri üzrə belə, amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçməyə icazə vermək məqsədilə xitam hüquqlarına dair 9 sayılı MHBS-in mövcud tələbini dəyişir. MUBSS həmçinin, müəssisənin dəyişiklik və ya dəyişdirmə tarixində mənfaət və ya zərərdə dəyişiklik və ya mübadilə nəticəsində yaranan maliyyə öhdəliyinin amortizasiya edilmiş dəyərinə hər hansı düzəlişin tanınmasını aydınlaşdırır.

MHBS 16 “İcarələr”, MHBS məruzəcisinin icarələri tanıma, ölçmə, təqdim etmə və açıqlama formasını müəyyən edir. Standart, icarə müddəti 12 ay və ya daha az olarsa, yaxud baza aktivinin dəyəri az olarsa, bütün icarələr üzrə aktiv və öhdəlikləri tanımaq üçün icarəciddən tələb olunan vahid mühasibat uçotu modelini təmin edir. İcarəyə verən MHBS 16-nın yanaşması ilə icarələri əməliyyat və ya maliyyə icarələri olaraq təsnif etməyə davam edir və icarəyə verənin mühasibat uçotu bu sahədə daha əvvəlki standart sayılan MUBS 17-yə nisbətən əsaslı dəyişikliklərə məruz qalmır.

Təşkilat MHBS 16:C5 (b) (ilkin tətbiq tarixində tanınan Standartın əvvəlcədən tətbiqinin məcmu təsiri ilə, retrospektiv şəkildə) uyğun olaraq tətbiq etməyi seçmişdir. Nəticə olaraq, Təşkilat müqayisəli məlumatı dəyişməyəcək, Standartın əvvəlcədən tətbiqinin məcmu təsirini ilkin tətbiq olunma tarixində bölüşdürülməmiş mənfaətin ilin əvvəlinə olan dəyərinə düzəliş kimi tanıyacaq.

İcarəçi mühasibatlığından fərqli olaraq, MHBS 16 BMUS 17-də olan icarəyə verən ilə bağlı mühasibatlıq tələblərini özündə əks etdirir. Yeni standartın tətbiqi İcarəçi olaraq Təşkilata təsir göstərə bilər. Əvvəller BMUS 17-yə uyğun olaraq əməliyyat icarəsi kimi balansda tanınmayan icarəyə MHBS 16 dəyişiklik edə bilər. MHBS 16-nın ilkin tətbiqində Təşkilat bütün icarələr üçün (aşağıda qeyd olunan istisna olmaqla):

- a) birləşdirilmiş maliyyə hesabatlarında aktivlərdən istifadə hüququ və gələcək icarə ödənişlərinin indiki dəyəri kimi hesablanan icarə öhdəliklərini tanıyrı;
- b) aktivlərdən istifadə hüququnun amortizasiyasını və icarə öhdəliklərinin faiz xərcini birləşdirilmiş mənfaət və zərər hesabatında tanıyrı;
- c) pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatda cəmi ödənilən məbləği əsas hissə (maliyyə fəaliyyətində göstərilir) və faiz xərci (əməliyyat fəaliyyətində göstərilir) kimi ayrılıqda göstərir.

Güzəştli icarə ödənişləri (məsələn, icarə haqqı olmayan müddət) istifadə hüququ verən aktivlərin və icarə öhdəliklərinin ölçülməsinin bir hissəsi kimi qəbul edilməlidir. 17 sayılı BMUS-da isə müvafiq olaraq, güzəştli icarə öhdəliklərinin ayrıca tanınması və düz xətt üsulu ilə icarə xərclərinin azalması vasitəsilə amortizasiyası tələb olunurdu.

16 sayılı MHBS-yə əsasən tanınmış aktivlərdən istifadə hüququ, “Aktivlərin Dəyərsizləşməsi” adlı 36 sayılı BMUS-a uyğun olaraq dəyərsizləşmə üzrə təhlil edilməlidir. Bu əhəmiyyətli icarə müqavilələri üzrə ehtiyat tanınması üçün əvvəlki tələbi əvəz edəcək.

Qısamüddətli icarələr (12 ay və daha az icarə müddəti) və aşağı dəyərli aktivlərin (fərdi komputerlər və ofis mebeli) icarəsi üçün Təşkilat MHBS 16 uyğun olaraq düzxətli metodla icarə xərci tanıyacaq. Təşkilat bu standartın tətbiqinin birləşdirilmiş maliyyə hesabatlarına təsiri qiymətləndirməmişdir.

Təşkilat bu standartın tətbiqinin təsirlərini qiymətləndirmiş və maliyyə hesabatlarında dəyişikliklər etmişdir.

31 dekabr 2018-ci il tarixinə olan əməliyyat icarəsi öhdəliklərinin 1 yanvar 2019-cu il tarixində tanınmış icarə öhdəlikləri ilə uzalaşdırılması aşağıda göstərilmişdir:

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr
2019-cu il

31 dekabr 2019-cu il tarixində açıqlanan cəmi icarə öhdəlikləri	478
Artan borc dərəcəsindən istifadə etməklə diskontlaşdırılmanın təsiri	(61)
1 yanvar 2019-cu il tarixində 16 sayılı MHBS-yə əsasən tanınmış cəmi icarə öhdəlikləri	417

16 sayılı MHBS-nin 1 yanvar 2019-cu il tarixinə olan maliyyə hesabatlarına təsiri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2018-ci il tarixinə olan qalıq dəyəri	Yenidən ölçmə	1 yanvar 2019-cu il tarixinə 16 sayılı MHBS üzrə qalıq dəyəri
Aktivlərdən istifadə hüququ	-	459	459
Icarə öhdəliyi	-	(417)	(417)
Digər aktivlər	44	(42)	2

5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIS STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi tarixində Təşkilat tərəfindən, qüvvəyə minmə tarixindən əvvəl qəbul edilmiş standart və şərhlərdən əlavə, aşağıda göstərilən standart və şəhərlər dərc edilmiş lakin qüvvəyə minməmişdir.

MHBS 3 Müəssisələrin Birləşməsi. “Müəssisə” tərifinə edilən Düzəliş – Düzəlişlər şirkətlərə əldə edilmiş aktivlərin müəssisə və ya aktivlər qrupu olduğunu müəyyənləşdirməyə kömək edəcək.

Edilmiş düzəliş biznes xidmətlərinin nəticələrinin müştəriləri məhsul və xidmətlər ilə təmin etmək olduğunu vurğulayır. Halbuki əvvəlki anlayışa əsasən, biznes anlayışı dividend şəklində, daha aşağı xərclərə və ya investorlara və digərlərinə iqtisadi mənfəət təmin etmək məqsədi daşıyırırdı. Alınan aktivin biznes və ya aktivlər qrupu olduğunu fərqləndirmək vacibdir, çünki alıcı qudvili yalnız biznes alarkən tanır.

Dəyişikliklərə əsasən, “biznes”-in yeni tərifi müştərilərə məhsul və ya xidmətlərin göstərilməsi, investisiya gəlirinin yaranması (məsələn, dividendlər və faizlər) və ya adi fəaliyyətdən digər gəlirlər yaranmasının ayrılmaz tərkibidir.

Şirkətlər, biznesin yenilənmiş tərifini 2020-ci il yanvarın 1-də və ya ondan sonra baş verən satinalmalara tətbiq etməlidirlər. Daha əvvəl tətbiq edilməsinə icazə verilir.

“Əhəmiyyətlilik” anlayışının yeni tərifi – MUBSS şirkətlərin əhəmiyyətliliklə bağlı qərarları daha asan verməsi üçün əhəmiyyətlilik prinsipinə düzəlişlər dərc etmişdir. Yeni dəyişikliklər 1 sayılı BMUS “Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı” və 8 sayılı BMUS “Mühasibat Uçotu Qaydaları, Uçot Ehtimallarındaki Dəyişikliklər və Xətalar”-a şamil edilir.

"FİNCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Dəyişikliklər əhəmiyyətliliyin tərifini və bu günə qədər MHBS-nin digər standartlarında göstərilmiş olan əhəmiyyətlilik prinsiplərinin tətbiqi ilə bağlı təlimatları da hesabat hazırlayanlar üçün aydınlaşdırır. Yeni tərifə əsasən, məlumat o zaman əhəmiyyəti sayılır ki, onun gizlədilməsi, təhrif edilməsi və ya dəyişdirilməsi maliyyə hesabatlarını ümumi məqsədlər üçün istifadə edən əsas tərəflərin qərarlarına təsir etməsi ehtimal edilir və bu məlumat hesabat hazırlayan konkret müəssisə üzrə maliyyə məlumatı xarakterinə malikdir.

Dəyişikliklər 1 yanvar 2020-ci il tarixindən qüvvədədir. Erkən tətbiqinə icazə verilir.

Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSS), Banklararası təklif olunan faiz həddi ("İBOR") üzrə aparılan islahatların maliyyə hesabatlılığı üzrə yarana biləcək potensial təsirinə cavab olaraq, "Baza Faiz Dərəcəsi İslahatı"-ni (9 sayılı MHBS, 39 sayılı BMUS və 7 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəlişləri") dərc etmişdir. Baza faiz dərəcəsi islahatı aşağıdakı dəyişiklikləri nəzərdə tutur:

- islahat nəticəsində müəssisələrin, hedc olunmuş pul axınlarının və hedcinq aləti üzrə pul axınlarının əsaslandığı baza faiz dərəcəsinin dəyişilməyəcəyini ehtimal edərək, tətbiq ediləcək hedcinq uçotu üzrə bəzi tələblərin yenidən müəyyənləşdirilməsi;
- baza faiz dərəcəsi islahatının birbaşa təsir etdiyi bütün hedcinq münasibətləri üçün məcburidir;
- baza faiz dərəcəsi islahatı nəticəsində yaranacaq digər nəticələrin həlli üçün nəzərdə tutulmamışdır (əgər hedcinq münasibətləri düzəlişlərdə göstərilməmiş səbəblər nəticəsində, hedcinq uçotu tələblərinə cavab vermirsə, hedcinq uçotunun dayandırılması tələb olunur); və
- düzəlişlərin müəssisələrin hedcinq münasibətlərinə hansı dərəcədə təsir göstərməsi barədə xüsusi açıqlamaları tələb etmək.

Düzəlişlər 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq olunmalıdır. Düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

MHBS 17 "Sığorta müqavilələri" 2017-ci ilin may ayında verilmiş və 4 sayılı MHBS "Sığorta müqavilələri"-ni əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülümsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə, buraxdığı təkrarsıgorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsıgorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağlılığı sığorta müqavilərinə MHBS 17 "Sığorta müqavilələri"-ni tətbiq etməlidir.

MHBS 17, 2021-ci il yanvarın 1-də və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. MHBS 15 "Müştərilərlə Müqavilələrdən Əldə Edilən Gəlir" və 9 sayılı MHBS "Maliyyə Alətləri" standartları ilə birlikdə icazə verilir.

Öhdəliklərin təsnifatına aydınlıq gətirilməsi ilə bağlı 1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər – 2020-ci il yanvar ayında BMUSS "Cari və Uzunmüddətli olmaqla, Öhdəliklərin Təsnifati (1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər)" dərc etmişdir. Düzəlişlər, öhdəliklərin 1 sayılı BMUS-a əsasən, hesabat tarixinə müqavilə razılışmaları üzrə təsnifatına daha ümumi yanaşma təklif edir. Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli olmaqla təsnifatı üzrə düzəlişlər (1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər) aktiv, öhdəlik üzrə gəlirlərin və ya xərclərin tanınma müddətinə və ya məbləğinə, eləcə də bu anlayışlar üzrə müəssisənin təqdim etdiyi açıqlamalara deyil, yalnız öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı təqdimatına təsir edir.

Düzəlişlər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq olunmalıdır. Düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

"FİNCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksər göstəriləmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

10 sayılı MHBS “Konsoliddə Edilmiş Maliyyə Hesabatları” və 28 sayılı BMUS (düzəlişlər): “Investor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi” – 10 sayılı MHBS və 28 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə konsolidasiya edilən əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında əlaqəsi olmayan investorun həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərtlə tanınmasını tələb edir. Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metod ilə konsolidasiya edilən assosiasiya və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərlə yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır.

Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi hələ ki, MUBSS tərəfindən müəyyən edilməmişdir; lakin, düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

6. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Nağd pul vəsaitləri	11	14
Rezident banklardakı cari hesablar	7,996	2,696
Rezident banklardakı müddətli vəsaitlər	5,001	-
Qeyri-rezident banklardakı cari hesablar	-	407
Tranzitdə nağd pul vəsaitləri	120	81
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	13,128	3,198

EOKZ üzrə ölçülmələr məqsədi üçün pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri Mərhələ 1-ə aid edilmişdir. Bu qalıqlar üçün EOKZ əhəmiyyətli məbləğ təşkil etmir, ona görə də Təşkilat pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üçün EOKZ tanımamışdır.

7. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Kənd təsərrüfatı üzrə kreditlər	7,235	1,998
Xidmət kreditləri	3,195	1,377
Ticarət kreditləri	2,515	2,435
Digər kreditlər	295	251
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	13,240	6,061
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(1,077)	(2,233)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	12,163	3,828

31 dekabr 2019 və 2018-ci illərdə bütün kreditlər Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən müştərilərə verilmişdir və bu kreditlərin bir coğrafi regionda konsentrasiyasını göstərir.

"FİNCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə hesabatlarının 1 sayılı Qeydində açıqlandığı kimi, Təşkilat 31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il ərzində Fərmana əsasən problemlə kreditlər üçün hökumətdən 11,698 min AZN məbləğində kompensasiya almışdır. Fərmana əsasən əlavə olaraq Təşkilat, 1% və 5 illik ödəmə müddəti ilə 11,722 min AZN məbləğində kreditləri resktrukturizasiya etmişdir. Resktrukturizasiya edilmiş kreditlərə Fərmandan göstərilən əsas məbləğin ödənilməsi üçün 1 il güzəşt müddəti verilmişdir. Bu kreditlərin şərtlərinin dəyişdirilməsi ilkin şərtlərdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndiyindən, Təşkilat bu kreditlərə dair yanaşmanın tanınmasını dayandırılmışdır. Bu kreditlər ilkin tanınma zamanı, bazarda üstünlük təşkil edən illik faiz dərəcəsinin 24% olması nəzərə alınmaqla 383 min AZN dəyərində yeni kreditlər kimi tanınmış və SƏKD kateqoriyasında təsnif edilmişdir. Təşkilat bu kreditlərin dəyişdirilməsindən ilkin tanınması zamanı 383 min AZN məbləğində mənfiət tanımışdır.

Ehtimal olunan kredit zərəri məqsədilə Təşkilat öz kreditlərini kiçik və iri müştərilər olmaqla qruplaşdırılır. Aşağıdakı cədvəldə müştərilərə verilmiş kreditlərin maliyyə hesabatı dövrünün əvvəli ilə sonu arasındaki müddət üzrə ümumi qalıq məbləğindəki hərəkəti göstərir:

	Mərhələ 1 (12 ay EOKZ)	Mərhələ 2 (Ömürlük EOKZ)	Mərhələ 3 (Ömürlük EOKZ dəyərsizləşdiril- miş)	Satin alınmış və ya əldə edilmiş kredit dəyərsizləşmiş (SƏKD)	Cəmi
<i>Müştərilərə verilmiş iri kreditlər</i>					
1 yanvar 2019-cu il tarixinə	7	1,710	3,344	-	5,061
1-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	(802)	802	-	-	-
2-ci Mərhələdən 1-ci mərhələyə köçürmə	1,301	(1,301)	-	-	-
2-ci Mərhələdən 3-ci mərhələyə köçürmə	-	(690)	690	-	-
3-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	-	61	(61)	-	-
Yeni əldə edilmiş və satın alınmış maliyyə alətləri	7,949	136	2,814	204	11,103
Digər hərəkətlər	(2,130)	(615)	(4,624)	-	(7,369)
Silinmələr	-	-	(1,248)	-	(1,248)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	6,325	103	915	204	7,547

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Mərhələ 1 (12 ay EOKZ)	Mərhələ 2 (Ömürlük EOKZ)	Mərhələ 3 (Ömürlük EOKZ dəyərsizləşdiril- miş)	Satin alınmış və ya əldə edilmiş kredit dəyərsizləşmiş (SƏKD)	Cəmi
<i>Müştərilərə verilmiş kiçik kreditlər</i>					
1 yanvar 2019-cu il tarixinə	240	272	488	-	1,000
1-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	(394)	394	-	-	-
2-ci Mərhələdən 1-ci mərhələyə köçürmə	369	(369)	-	-	-
2-ci Mərhələdən 3-ci mərhələyə köçürmə	-	(131)	131	-	-
3-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	-	12	(12)	-	-
Yeni əldə edilmiş və satın alınmış maliyyə alətləri	10,307	17	1,052	179	11,555
Diger hərəkətlər	(5,219)	(111)	(1,403)	-	(6,733)
Silinmələr	-	-	(129)	-	(129)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	5,303	84	127	179	5,693
<i>Müştərilərə verilmiş iri kreditlər</i>					
1 yanvar 2018-ci il tarixinə	980	7,499	4,370	12,849	
1-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	(259)	259	-	-	-
2-ci Mərhələdən 1-ci mərhələyə köçürmə	134	(134)	-	-	-
2-ci Mərhələdən 3-ci mərhələyə köçürmə	-	(2,301)	2 301	-	-
3-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	-	27	(27)	-	-
Yeni əldə edilmiş və satın alınmış maliyyə alətləri	316	1,812	390	2,518	
Diger hərəkətlər	(1,167)	(5,451)	(1,820)	(8,438)	
Silinmələr	-	-	(1,868)	(1,868)	
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	4	1,711	3,346	5,061	

"FİNCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Mərhələ 1 (12 ay EOKZ)	Mərhələ 2 (Ömürlük EOKZ)	Mərhələ 3 (Ömürlük EOKZ dəyərsizləşdiril- miş)	Cəmi
<i>Müştərilərə verilmiş kiçik kreditlər</i>				
1 yanvar 2018-ci il tarixinə	376	2,401	1,235	4,012
1-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	(67)	67	-	-
2-ci Mərhələdən 1-ci mərhələyə köçürmə	22	(22)	-	-
2-ci Mərhələdən 3-ci mərhələyə köçürmə	-	(690)	690	-
3-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	-	14	(14)	-
Yeni əldə edilmiş və satın alınmış maliyyə alətləri	318	546	66	930
Digər hərəkətlər	(412)	(2,041)	(572)	(3,025)
Silinmələr	-	-	(917)	(917)
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	237	275	488	1,000

Aşağıdakı cədvəllər hesabat dövrünün əvvəlinde və sonunda müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtimal olunan kredit zərəri ehtiyatı məbləğlərindəki dəyişiklikləri açıqlayır:

	Mərhələ 1 (12 ay EOKZ)	Mərhələ 2 (Ömürlük EOKZ)	Mərhələ 3 (Ömürlük EOKZ dəyərsizləşdiril- miş)	Satin alınmış və ya əldə edilmiş kredit dəyərsizləşmiş (SƏKD)	Cəmi
<i>Müştərilərə verilmiş iri kreditlər</i>					
1 yanvar 2019-cu il tarixinə	-	309	1,658	-	1,967
1-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	(116)	170	-	-	54
2-ci Mərhələdən 1-ci mərhələyə köçürmə	145	(231)	-	-	(86)
2-ci Mərhələdən 3-ci mərhələyə köçürmə	-	(226)	264	-	38
3-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	-	12	(41)	-	(29)
Yeni əldə edilmiş və satın alınmış maliyyə alətləri	155	14	615	-	784
Digər hərəkətlər	(82)	(27)	(2,008)	-	(2,117)
Əvvəlki illərdə silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	1 549	-	1 549
Diskontlaşdırma üzrə düzəliş	-	-	20	-	20
Silinmələr	-	-	(1,248)	-	(1,248)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	102	21	809	-	932

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
 (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Mərhələ 1 (12 ay EOKZ)	Mərhələ 2 (Ömürlük EOKZ)	Mərhələ 3 (Ömürlük EOKZ dəyərsizləşdiril- miş)	Satın alınmış və ya əldə edilmiş kredit dəyərsizləşmiş (SƏKD)	Cəmi
<i>Müştərilərə verilmiş kiçik kreditlər</i>					
1 yanvar 2019-cu il tarixinə	1	39	226	-	266
1-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	(22)	39	-	-	17
2-ci Mərhələdən 1-ci mərhələyə köçürmə	22	(46)	-	-	(24)
2-ci Mərhələdən 3-ci mərhələyə köçürmə	-	(36)	46	-	10
3-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	-	2	(7)	-	(5)
Yeni əldə edilmiş və satın alınmış maliyyə alətləri	71	-	48	-	119
Digər hərəkətlər	(41)	3	(1,102)	-	(1,140)
Əvvəlki illerdə silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	1,022	-	1,022
Diskontlaşdırma üzrə düzəlis	-	-	9	-	9
Silinmələr	-	-	(129)	-	(129)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	31	1	113	-	145

	Mərhələ 1 (12 ay EOKZ)	Mərhələ 2 (Ömürlük EOKZ)	Mərhələ 3 (Ömürlük EOKZ dəyərsizləşdiril- miş)	Cəmi
<i>Müştərilərə verilmiş iri kreditlər</i>				
1 yanvar 2018-ci il tarixinə	22	1,262	1,812	3,096
1-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	(12)	26	-	14
2-ci Mərhələdən 1-ci mərhələyə köçürmə	5	(23)	-	(18)
2-ci Mərhələdən 3-ci mərhələyə köçürmə	-	(722)	852	130
3-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	-	6	(12)	(6)
Yeni əldə edilmiş və satın alınmış maliyyə alətləri	5	118	110	233
Digər hərəkətlər	(20)	(357)	(3,481)	(3,858)
Əvvəlki illerdə silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	4,150	4,150
Diskontlaşdırma üzrə düzəlis (faiz gəlirlərində tanınmış)	-	-	96	96
Silinmələr	-	-	(1,868)	(1,868)
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	-	310	1,659	1,969

"FİNCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Mərhələ 1 (12 ay EOKZ)	Mərhələ 2 (Ömürlük EOKZ)	Mərhələ 3 (Ömürlük EOKZ dəyərsizləşdiril- miş)	Cəmi
<i>Müştərilərə verilmiş kiçik kreditlər</i>				
1 yanvar 2018-ci il tarixinə	7	288	449	744
1-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	(2)	4	-	2
2-ci Mərhələdən 1-ci mərhələyə köçürmə	-	(5)	-	(5)
2-ci Mərhələdən 3-ci mərhələyə köçürmə	-	(179)	229	50
3-ci Mərhələdən 2-ci mərhələyə köçürmə	-	3	(7)	(4)
Yeni əldə edilmiş və satın alınmış maliyyə alətləri	3	22	5	30
Digər hərəkətlər	(6)	(91)	(939)	(1,036)
Əvvəlki illərdə silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	1 400	1,400
Diskontlaşdırma üzrə düzəliş (faiz gəlirlərində tanınmış)	-	-	-	-
Silinmələr	-	-	(917)	(917)
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	2	42	220	264

Aşağıdakı cədvəllərdə 31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə Təşkilatın müştərilərə verdiyi kreditlərin keyfiyyət üzrə təhlili göstərilir. 12 aylıq EOKZ və ömürlük EOKZ şərtlərinin izahı 21 sayılı Qeyddə açıqlanmışdır. Aşağıdakı kredit keyfiyyəti Təşkilat tərəfindən daxili olaraq hazırlanan bölgüyü əsaslanır. Bu bölgü 21 sayılı Qeyddə təsvir edilmişdir.

	Mərhələ 1 (12 ay EOKZ)	Mərhələ 2 (Ömürlük EOKZ)	Mərhələ 3 (Ömürlük EOKZ dəyərsizləşdirilmiş)	Satın alınmış və ya əldə edilmiş kredit dəyərsizləşməsi (SƏKD)	Cəmi
<i>Müştərilərə verilmişər iri kreditlər</i>					
Cari	6,285	-	12	50	6,347
1-30 gün vaxtı keçmiş	40	60	4	31	135
31-60 gün vaxtı keçmiş	-	26	3	19	48
61-90 gün vaxtı keçmiş	-	17	3	7	27
90 gündən artıq vaxtı keçmiş	-	-	893	97	990
Cəmi müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər	6,325	103	915	204	7,547
Çıxılsın: Ehtimal olunan kredit zərəri	(102)	(21)	(809)	-	(932)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə cəmi müştərilərə verilmiş xalis kreditlər	6,223	82	106	204	6,615

"FİNCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Mərhələ 1 (12 ay EOKZ)	Mərhələ 2 (Ömürlük EOKZ)	Mərhələ 3 (Ömürlük EOKZ- dəyərsizləşdirilmiş)	Satın alınmış və ya əldə edilmiş kredit dəyərsizləşməsi (SƏKD)	Cəmi
<i>Müştərilərə verilmiş kiçik kreditlər</i>					
Cari	5,296	-	-	41	5,337
1-30 gün vaxtı keçmiş	7	56	2	17	82
31-60 gün vaxtı keçmiş	-	14	2	7	23
61-90 gün vaxtı keçmiş	-	14	2	10	26
90 gündən artıq vaxtı keçmiş	-	-	121	104	225
Müştərilərə verilmiş ümumi	5,303	84	127	179	5,693
Çıxılsın: Ehtimal olunan kredit	(31)	(1)	-	-	-
31 dekabr 2019-cu il tarixinə cəmi müştərilərə verilmiş xalis kreditlər	5,272	83	14	179	5,548

	Mərhələ 1 (12 ay EOKZ)	Mərhələ 2 (Ömürlük EOKZ)	Mərhələ 3 (Ömürlük EOKZ dəyərsizləşdirilmiş)	Cəmi
<i>Müştərilərə verilmiş iri kreditlər</i>				
Cari	4	977	-	981
1-30 gün vaxtı keçmiş	-	416	-	416
31-60 gün vaxtı keçmiş	-	168	-	168
61-90 gün vaxtı keçmiş	-	150	74	224
90 gündən artıq vaxtı keçmiş	-	-	3,272	3,272
Cəmi müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər	4	1,711	3,346	5,061
Çıxılsın: Ehtimal olunan kredit zərəri	-	(310)	(1,659)	(1,969)
31 dekabr 2018-ci il tarixinə cəmi müştərilərə verilmiş xalis kreditlər	4	1,401	1,687	3,092

"FİNCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Mərhələ 1 (12 ay EOKZ)	Mərhələ 2 (Ömürlük EOKZ)	Mərhələ 3 (Ömürlük EOKZ dəyərsizləşdirilmiş)	Cəmi
<i>Müştərilərə verilmiş kiçik kreditlər</i>				
Cari	236	117	-	353
1-30 gün vaxtı keçmiş	1	89	-	90
31-60 gün vaxtı keçmiş	-	47	-	47
61-90 gün vaxtı keçmiş	-	22	-	22
90 gündən artıq vaxtı keçmiş	-	-	488	488
<i>Müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər</i>				
Çıxılsın: Ehtimal olunan kredit zərəri	<u>237</u>	<u>275</u>	<u>488</u>	<u>1,000</u>
	<u>(2)</u>	<u>(42)</u>	<u>(220)</u>	<u>(264)</u>
31 dekabr 2018-ci il tarixinə cəmi müştərilərə verilmiş xalis kreditlər	<u>235</u>	<u>233</u>	<u>268</u>	<u>736</u>

Kreditlər üzrə girovların qoyulması. Aşağıdakı cədvəldə müştərilərə verilmiş kreditlərin qalıq dəyəri Təşkilat tərəfindən əldə edilən girovun növü üzrə təhlil edillir:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
<i>Girovsuz kreditlər</i>		
Zəmanətlə təmin olunmuş kreditlər	4,636	1,071
Kreditlər – mal-material təminatı ilə	8,311	3,926
Kreditlər – daşınmaz əmlak təminatı ilə	156	480
Kreditlər – əmlak təminatı ilə	69	399
Kreditlər – nəqliyyat vasitələri təminatı ilə	28	94
Kreditlər – ev təsərrüfatı təminatı ilə	34	75
	<u>6</u>	<u>16</u>
Müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər, ümumi	<u>13,240</u>	<u>6,061</u>
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit itkisi üzrə ehtiyat	<u>(1,077)</u>	<u>(2,233)</u>
Müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər, xalis	<u>12,163</u>	<u>3,828</u>

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULLİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIS İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksəriyyətindən keçirilmiş haldə, min Azərbaycan manatı ilə)**

8. ƏMLAK, TİKLİL VƏ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

	Mebel və ofis təchizatı	Kompiüter avadanlıqları	Digər aktivlər	Cəmi əmlak və avadanlıqlar	Qeyri-maddi aktivlər	Cəmi əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər
İllkin dəyərde						
1 yanvar 2018-ci il	<u>936</u>	<u>917</u>	<u>302</u>	<u>3,865</u>	<u>6,020</u>	
Əlavələr	-	31	-	31	1	32
Silinmələr	(336)	(137)	(106)	(579)	-	(579)
31 dekabr 2018-ci il	600	811	196	1,607	3,866	5,473
Əlavələr	34	164	25	223	6	229
Silinmələr	(210)	(273)	(41)	(524)	(283)	(807)
31 dekabr 2019-cu il	424	702	180	1,306	3,589	4,895
Yığılmış amortizasiya						
1 yanvar 2018-ci il	<u>845</u>	<u>860</u>	<u>257</u>	<u>1 962</u>	<u>3,861</u>	<u>5,823</u>
Köhnəlmə tüzəxərcələr	24	30	22	76	5	81
Silinmələr tüzəxərcələr	(328)	(136)	(104)	(568)	-	(568)
31 dekabr 2018-ci il	541	754	175	1,470	3,866	5,336
Köhnəlmə tüzəxərcələr	33	48	12	93	2	95
Silinmələr tüzəxərcələr	(189)	(272)	(33)	(494)	(283)	(777)
31 dekabr 2019-cu il	385	530	154	1,069	3,585	4,654

“FINCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksin göstərilmədiyi hədə, min Azərbaycan manatı ilə)

Xalis qalıq dəyəri	Mebel və ofis təchizatı	Kompiuter avadanlıqları	Digar aktivlər	Cəmi əmlak və avadanlıqlar	Qeyri-maddi aktivlər	Cəmi əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi
	<u>39</u>	<u>172</u>	<u>26</u>	<u>237</u>	<u>4</u>	<u>241</u>
31 dekabr 2019-cu il	<u>59</u>	<u>57</u>	<u>21</u>	<u>137</u>	<u>-</u>	<u>137</u>

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərə müvafiq olaraq 4,440 min AZN və 5,038 min AZN məbləğində tamamilə dəyərsizləşmiş aktivlər daxil olmuşdur.

**"FİNCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

9. AKTİVLƏRDƏN İSTİFADƏ HÜQUQU

	Ofis binaları	Cəmi aktivlərdən istifadə hüququ
İllik dəyərdə		
1 yanvar 2019-cu il	459	459
Əlavələr	387	387
31 dekabr 2019-cu il	846	846
Yığılmış amortizasiya		
1 yanvar 2019-cu il	-	-
Amortizasiya xərci	(249)	(249)
31 dekabr 2019-cu il	(249)	(249)
Xalis qalıq dəyəri		
1 yanvar 2019-cu il	459	459
31 dekabr 2019-cu il	597	597

10. DİGƏR AKTİVLƏR

Digər aktivlərə aşağıdakılardaxildir:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Digər maliyyə aktivləri:		
Debitor borcları üzrə hesablaşmalar	78	-
Digər maliyyə aktivləri	-	18
Cəmi digər maliyyə aktivləri	78	18
Digər qeyri-maliyyə aktivləri:		
Xidmətlər üzrə avans ödənişləri	163	90
Mənfəət vergisindən başqa digər əvvəlcədən ödənilmiş vergilər	127	199
Müsadirə edilmiş girovlar*	89	155
Əvvəlcədən ödənilmiş icarə xərcləri	-	44
Cəmi digər qeyri-maliyyə aktivləri	379	488
Cəmi digər aktivlər	457	506

* 31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq müsadirə edilmiş girovların ədalətli dəyəri 89 min AZN və 155 min AZN məbləğlərində olmuşdur. 31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il ərzində müsadirə edilmiş girovların ədalətli dəyərində dəyişiklik üzrə Təşkilat 67 min AZN (2018: sıfır) məbləğində zərər tanımışdır.

**“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)**

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Yaşayış üçün nəzərdə tutulmuş əmlak	72	121
Biznes məqsədləri üçün nəzərdə tutulmuş əmlak	<u>17</u>	<u>34</u>
Cəmi müsadirə edilmiş girovlar	<u>89</u>	<u>155</u>

Təşkilatın rəhbərliyi bu aktivləri satmaq niyyətindədir, lakin maliyyə hesabatları tarixinə alıcı axtarışı üzrə konkret program və ya satışla bağlı tam plan hazırlanmamışdır.

11. BORC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankından borç alınmış vəsaitlər	<u>7,035</u>	-
Cəmi borç alınmış vəsaitlər	<u>7,035</u>	-

Təşkilat Fərmana əsasən, illik 0.1% illik faiz dərəcəsi ilə ARMB-dan 9,002 min AZN məbləğində borc götürmüştür. Restrukturizasiya edilmiş kreditlərin maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə ARMB-dan alınmış borc vəsaitlərinin faiz dərəcəsi verildiyi tarixə bazar qiymətindən aşağı olmuşdur, buna görə də Təşkilat bu borcların ilkin tanınmasında 1,922 min AZN məbləğində mənfəət əldə etmişdir. İlkin tanınma zamanı bu borcların ədalətli dəyəri 7,080 min AZN təşkil etmişdir.

Təşkilat və Azərbaycan Respublikası tərəfindən zəmanətçi rolunu oynayan Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən, Təşkilat borç alınmış vəsaitlərin 0.5%-i həcmində zəmanət haqqı ödəmişdir.

İlin əvvəlinə və sonuna borç alınmış vəsaitlərin ilkin və son məbləğlərinin, maliyyə fəaliyyətlərindən əldə edilmiş müvafiq nağd və qeyri-nağd pul vəsaitləri ilə üzləşdirilməsi aşağıdakı kimidir:

	Məbləğ
1 yanvar 2018-ci il	10,154
Pul vəsaitlərinin hərəkəti	
Vəsaitlərin geri qaytarılması	(11,118)
Nağdsız dəyişikliklər	
Faiz xərci	962
Digər dəyişikliklər	2
31 dekabr 2018-ci il	-
Pul vəsaitlərinin hərəkəti	
Daxilolmalar	9,002
Ödənilmiş əməliyyat xərcləri	(45)
Nağdsız dəyişikliklər	
İlkin tanıma zamanı ədalətli dəyər üzrə düzəliş	(1,922)
31 dekabr 2019-cu il	<u>7,035</u>

**“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

12. İCARƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

	31 dekabr 2019-cu il	1 yanvar 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Cari icarə öhdəlikləri	310	136	-
Uzunmüddətli icarə öhdəlikləri	294	281	-
Cəmi icarə öhdəlikləri	604	417	-

1 yanvar 2019-cu il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri üzrə öhdəlik aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Minimal icarə ödənişləri		
	Bir il ərzində	Bir ildən beş ilədək	Cəmi
İcarə ödənişləri	176	302	478
Maliyyə xərcləri	(40)	(21)	(61)
1 yanvar 2019-cu il tarixinə xalis cari dəyər	136	281	417

31 dekabr 2019-cu il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri üzrə öhdəlik aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Minimal icarə ödənişləri		
	Bir il ərzində	Bir ildən beş ilədək	Cəmi
İcarə ödənişləri	359	327	686
Maliyyə xərcləri	(49)	(33)	(82)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə xalis cari dəyər	310	294	604

İlin əvvelinə və sonuna olan icarə öhdəlikləri üzrə məbləğlərin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklərlə üzləşdirilməsi aşağıdakı kimi göstərilir:

	Məbləğ
1 yanvar 2019-cu il	417
Pul vəsaitlərinin hərəkəti	
Əsas vəsaitin yenidən ödənilməsi	(156)
Ödənilmiş faiz	(58)
Nağdız dəyişiklik	
Yeni icarələr	343
Faiz xərcləri	58
31 dekabr 2019-cu il	604

**“FİNÇA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

13. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Digər maliyyə öhdəlikləri:		
İşçilərə ödəniləcək vəsaitlər	395	238
Ödəniləcək peşəkar xidmət haqları	170	190
Müvafiq tərəflərə ödənilən xidmət haqları	76	41
Müştərilərə ödəniləcək kompensasiyalar	38	-
İşçilərə ödəniləcək müavinətlər	-	39
Digər	<u>24</u>	<u>5</u>
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	<u>703</u>	<u>513</u>
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri:		
Mənfəət vergisindən başqa ödəniləcək digər vergilər	18	137
Digər	<u>88</u>	<u>86</u>
Cəmi digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	<u>106</u>	<u>223</u>
Cəmi digər öhdəliklər	<u>809</u>	<u>736</u>

14. XALIS FAİZ GƏLİRİ

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
	tarixində başa çatmış il üzrə	tarixində başa çatmış il üzrə
Amortizasiya dəyəri ilə uçota alınmış aktivlər üzrə faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
- müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə faiz gəlirləri	1,636	967
- banklarda yerləşdirilmiş depozitlər üzrə faiz gəlirləri	<u>92</u>	<u>-</u>
Cəmi amortizasiya dəyəri ilə uçota alınmış aktivlər üzrə faiz gəlirləri	<u>1,728</u>	<u>967</u>
Amortizasiya dəyəri ilə uçota alınmış öhdəliklər üzrə faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
- icarə öhdəlikləri üzrə faiz gəlirləri	(58)	-
- borc alınmış vəsaitlər üzrə faiz gəlirləri	<u>-</u>	<u>(962)</u>
Cəmi amortizasiya dəyəri ilə uçota alınmış öhdəliklər üzrə faiz gəlirləri	<u>(58)</u>	<u>(962)</u>
Xalis faiz gəlirləri	<u>1,670</u>	<u>5</u>

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

15. İNZİBATI VƏ DİGƏR ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

İnzibati və digər əməliyyat xərcləri aşağıdakı bəndlərdən ibarətdir:

	31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Əmək haqları	2,460	1,644
Müavinat, həvəsləndirici və digər mükafatlar	700	818
İcbari sosial təminat öhdəlikləri	468	603
Amortizasiya və köhnəlmə xərcləri	344	81
Bank komissiyaları	267	835
İstehlak materialları və ofis təchizatı	151	30
İnformasiya texnologiyaları üzrə peşkar xidmətlər	134	131
Rabitə xərcləri	118	94
Ezamiyyə xərcləri	92	66
Marketinq xərcləri	69	13
Bank komissiyaları	66	77
Vergi ödənişləri (mənfəət vergisi istisna olmaqla)	37	5
Nəqliyyat xərcləri	22	9
İcarə xərcləri	2	236
Digər	48	23
Ümumi inzibati və digər əməliyyat xərcləri	4,978	4,665

16. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Təşkilat öz cari mənfəət vergisi ödənişlərini və aktivlər və öhdəliklər üzrə digər vergiləri fəaliyyət göstərdiyi Azərbaycan Respublikasının vergi qaydalarına əsasən hesablayır və qeydə alır və bu qaydalar adətən MHBS-dan fərqlənir.

Təşkilat, müəyyən xərclərin vergi bazasını hesablayarkən nəzərə alınmaması və müəyyən gəlirlərin vergi vergidən azad olması səbəbindən müəyyən daimi vergi fərqlərinə məruz qalır.

Təxirə salınmış vergi, maliyyə hesabatlılığı və vergi məqsədləri üçün aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyərləri arasındaki müvəqqəti fərqlərin xalis vergi effektini əks etdirir.

31 dekabr 2019-cu il və 2018-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə müvəqqəti fərqlər gəlir və xərclərin fərqli vaxtlarda və fərqli metodlarla tanınması və müəyyən aktivlər üçün vergi bazasında yer alan müvəqqəti fərqlərdən qaynaqlanır.

Aşağıdakı üzləşmədə istifadə edilən vergi dərəcəsi Azərbaycan Respublikası ərazisində fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslərdən vergi qanunvericiliyinin tələbləri əsasında hesablanan 20% vergi dərəcəsidir.

**“FİNÇA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXINDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri/(öhdəlikləri), aşağıdakılarda əlaqədər yaranmışdır:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	1,178	138
Növbəti ilə keçirilmiş vergi zərəri	1,007	585
Digər aktivlər	227	233
Əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlər	192	213
Digər öhdəliklər	137	47
İcarə öhdəlikləri	121	-
Borc alınmış vəsaitlər	(384)	-
Vergi zərərləri üzrə ehtiyat	(340)	(170)
Aktivlərdən istifadə hüququ	(119)	-
Uçota alınmamış təxirə salınmış vergi aktivləri	<u>(1,470)</u>	<u>(371)</u>
Xalis təxirə salınmış vergi aktivləri	549	675

Təşkilat, müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə vergi bazasını azaldan fərqləri təxmin etmək üçün, aşağıdakı halları təhlil etmişdir:

- Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq, müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşmə itkisi vergi bazasını azaltmayan xərcdir;
- Müştərilərə kredit verilməsi nəticəsində yaranan itkilər vergi bazasını azaldan xərcdir;
- Təşkilat işləməyən kreditlərini üçüncü tərəflərə satmağa başlamağı planlaşdırır və hal hazırda müvafiq strategiyaları təkmilləşdirir.

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə effektiv vergi dərəcəsi üzləşməsi aşağıda qeyd edilmişdir:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
tarixində başa çatmış il üzrə		
Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəət/(zərər)	11,205	(158)
Qanuni vergi dərəcəsi (20%) ilə hesablanmış vergi	(2,241)	32
Tanınmamış təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərindəki dəyişikliklər	(1,099)	615
Daimi fərqlərin vergi təsirləri	3,214	(347)
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	(126)	300
Təxirə salınmış mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	(126)	300
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	(126)	300
31 dekabr 2019-cu il		
İlin əvvəlində – təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	675	375
Təxirə salınmış mənfəət vergisi qalıqlarında dəyişikliklər	(126)	300
İlin sonunda – təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	549	675

**“FİNÇA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

17. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRƏ APARILAN ƏMƏLİYYATLAR

BMUS 24 “Əlaqəli tərəflərlə bağlı qeydlər” standartının tələblərinə əsasən əlaqəli tərəflər və ya əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarətdir:

- (a) Müəssisənin birbaşa, dolayısı yolla və ya hər hansı bir üçüncü tərəf vasitəsilə nəzarət etdiyi, nəzarətində olduğu və ya bərabər nəzarət altında olduğu tərəflər (buraya ana şirkətlər, törəmə müəssisələr, eyni səviyyədə olan törəmə müəssisələr aididir); Müəssisənin fəaliyyətində marağlı və bu fəaliyyətə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmək imkanı olan şəxslər; və Müəssisənin fəaliyyətinə ortaq nəzarət həyata keçirən şəxslər;
- (b) Assosiasiya edilmiş müəssisələr – Müəssisə tərəfindən fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstəriile biləcək, lakin törəmə və ya birgə müəssisə olmayan tərəflər;
- (c) Müəssisənin tərəf kimi çıxış etdiyi birgə müəssisələr;
- (d) Müəssisənin və ya ana şirkətin idarə heyətinin üzvləri;
- (e) (a) və ya (d) bəndlərində göstərilən şəxslərin yaxın ailə üzvləri;
- (f) (d) və ya (e) bəndlərində göstərilən şəxslər tərəfindən birbaşa və ya dolayısı yolla səsvermə hüquqlarının əhəmiyyətli hissəsini əlində cəmləşdirən nəzarətdə olan tərəflər, müəssisələr və birgə müəssisələr aididir; və ya
- (g) İş müddəti bitdikdən sonra Müəssisənin keçmiş işçiləri və ya Müəssisənin əlaqəli olduğu şəxs tərəfindən alınacaq mükafatlar.

Təşkilatın daxili siyasetinə əsasən, işçilərə, idarə heyətinin üzvlərinə, onların ailə üzvləri və yaxın qohumlarına, və müəssisənin idarəsi və nəzarətində olan digər şəxslərə kredit verilmir. Təşkilatın 31 dekabr 2019-cu və 2018-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərə aid aşağıdakı qalıqları mövcud olmuşdur:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Digər öhdəliklər - Ana şirkət	77	809
		736

31 dekabr 2019-cu və 2018-ci il tarixlərində başa çatmış il üzrə məcmu gəlir hesabatına aşağıdakı əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar daxildir:

	31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il tarixində	31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmış il tarixində
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Rəhbərliyin müavinətləri - işçilərin qisamüddətli müavinətləri	765	3,628
		3,065

**“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmiş il üzrə
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri (əmək haqqı xərcləri istisna olmaqla) - Ana şirkət	184	1,350
		1,600

18. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Vaxtaşırı olaraq və adı fəaliyyətin gedişində Təşkilat müştərilərinin tələbatlarını qarşılamaq məqsədilə balansdan kənar risklər yarada biləcək maliyyə alətlərində tərəf kimi çıxış edir. Müxtəlif kredit risklərinə malik bu alətlər maliyyə vəziyyəti hesabatında öz əksini tapmamışdır.

Təşkilat balansxası öhdəliklər üzrə maliyyə və öhdəliklərində tətbiq edilən kredit nəzarət və idarəetmə siyasetindən istifadə edir.

Təşkilat vaxtaşırı adı fəaliyyəti müddətində müştərilər və müqavilə tərəflərinin irəli sürdüyü iddialarla üzləşir. Rəhbərlik öncədən nəzərə alınmamış mühüm itkilərin baş verməyəcəyini düşünür və müvafiq olaraq bunun üçün maliyyə hesabatlarında ehtiyatlar nəzərdə tutulmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi – Azərbaycan Respublikasında bizneslərə təsir edən qanun və qaydalar tez-tez dəyişdiyindən, rəhbərliyin, Təşkilatın fəaliyyətinə tətbiq edilən belə qanunvericiliyi təfsiri müvafiq regional orqanların etirazı ilə üzləşə bilər. Son hadisələr vergi orqanlarının qanunvericiliyin təfsiri və dəyərləndirmələrində daha inadkar mövqə tutduğunu və keçmişdə problem yaşamayan əməliyyat və fəaliyyətlərin artıq etirazlarla üzləşə biləcəyi ehtimalının artdığını göstərir. Maliyyə dövrü vergi auditinin baş tutduğu ildən 3 təqvim ili öncəsinə qədər vergi auditi orqanlarına açıq saxlanılır. Bəzi müəyyən hallarda, yoxlamalar daha uzun dövrləri əhatə edə bilər.

Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi inkişaf etməyə davam edir və bəzi hallarda təzad yaratmaqla fərqli vergi orqanları tərəfindən fərqli şəkildə təfsir edilərək, qanunvericilikdə, rəsmi elanlarda və məhkəmə qərarlarında sürətlə baş verən dəyişikliklərlə xarakterizə edilir. Vergilər, ağır cərimə, cəza və faiz ödənişi tətbiq etmək səlahiyyəti olan bəzi orqanlar tərəfindən keçirilən baxış və istintaqa tabedir. Vergi ili növbəti 3 təqvim ili ərzində vergi orqanlarına açıq saxlanılır; lakin, bəzi hallarda bu müddət uzadıla bilər. Son hadisələr vergi orqanlarının qanunvericiliyin təfsiri və icrasında daha inadkar mövqə tutduğunu göstərir.

Bu hallar Azərbaycanda başqa ölkələrə nəzərən daha mühüm olan vergi riskləri yarada bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, Azərbaycanda tətbiq olunan vergi qanunvericiliyinə, rəsmi açıqlamalara və məhkəmə qərarlarına əsasən vergi öhdəliklərini adekvat şəkildə təmin etmişdir. Lakin, müvafiq orqanların təfsirləri bundan fərqlənə bilər və bu orqanların öz təfsirlərini icraya qoyduqları halda, bunun maliyyə hesabatlarına olan təsiri mühüm ola bilər.

**"FİNCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

19. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

MHBS, ədalətli dəyəri dəyərləndirmə tarixində, bazar iştirakçıları arasında sifarişli əməliyyat formasında öhdəliyin transferi üçün ödənilən və ya aktivi satmaq üçün qəbul edilən qiymət kimi müəyyən edir.

Ədalətli dəyər iyerarxiyası

Təşkilat ədalətli dəyəri aşağıdakı, komponentlərin əhəmiyyətini əks etdirən ədalətli dəyər iyerarxiyası vasitəsilə müəyyənləşdirir:

- Səviyyə 1:** oxşar alətlər üçün fəal bazarda təyin edilmiş bazar dəyəri (düzəliş edilməmiş);
- Səviyyə 2:** təyin edilmiş qiymət istisna olmaqla, Səviyyə 1-də qeyd edilmiş və birbaşa (məs. qiymətlər kimi) və ya dolayı (məs. qiymətlərdən qaynaqlanan) yolla müşahidə edilə bilən digər komponentlər. Bu kateqoriyaya, fəal bazarda oxşar alətlər üçün təyin edilmiş dəyərdən, nisbətən daha az fəal olan bazarlarda oxşar alətlər üçün təyin edilmiş dəyərdən, və ya mühüm komponentlərin bazar məlumatlarında birbaşa və ya dolayı yolla müşahidə edilə bilən olduğu digər dəyərləndirmə metodlarından istifadə edərək dəyərləndirilən alətlər daxildir;
- Səviyyə 3:** müşahidə edilməyən komponentlər. Bu kateqoriyaya dəyərləndirmə metodunun müşahidəyə əsaslanmayan komponentlərdən ibarət olduğu və müşahidə edilməyən komponentlərin dəyərləndirmədə mühüm təsirə malik olduğu alətlər daxildir. Bu kateqoriyaya mühüm müşahidə edilməyən düzəliş və fərziyyələrin alətlər arasındakı fərqləri əks etdirməsi gözlənilən alətlərin bazar dəyəri əsasında dəyərləndirilən alətlər daxildir.

31 dekabr 2019-cu və 2018-ci il tarixlərinə, Təşkilatın ədalətli dəyərlə qeyd edilmiş heç bir maliyyə aləti olmamışdır.

Aşağıdakı cədvəldə ədalətli dəyəri ölçülülməmiş maliyyə alətlərin ədalətli dəyərləri və ədalətli dəyər iyerarxiyası səviyyələrinə əsaslanan analizi qeyd olunmuşdur.

Aşağıdakılardan istifadə etməklə ədalətli dəyərin ölçülümesi

Qiymətləndirmə tarixi	Fəal bazarda təyin olunmuş qiymətlər (Səviyyə 1)	Müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli məlumatlar (Səviyyə 2)	Müşahidə edilə bilməyən əhəmiyyətli məlumatlar (Səviyyə 3)	Cəmi
-----------------------	--	---	--	------

Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər

Pul vəsaitləri və onlarən Müştərilərə verilmiş kreditlər, Digər maliyyə aktivləri	31 dekabr 2019-cu il	13,128	-	-	13,128
	31 dekabr 2019-cu il	-	-	12,163	12,163
	31 dekabr 2019-cu il	-	-	78	78

Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər

Borc vəsaitləri	31 dekabr 2019-cu il	-	-	7,035	7,035
İcarə öhdəlikləri	31 dekabr 2019-cu il	-	-	604	604
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2019-cu il	-	-	703	703

**“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakılardan istifadə etməklə ədalətli dəyərin ölçüləməsi

Qiymətləndirmə tarixi	Fəal bazarda təyin olunmuş qimətlər (Səviyyə 1)	Müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli məlumatlar (Səviyyə 2)	Müşahidə edilə bilməyən əhəmiyyətli məlumatlar (Səviyyə 3)	Cəmi
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər				
Pul vəsaitləri və onlara ekvivalentləri	31 dekabr 2018-ci il	3,198	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	31 dekabr 2018-ci il	-	-	3,828
Digər maliyyə aktivləri	31 dekabr 2018-ci il	-	-	18
Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər				
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2018-ci il	-	-	513
Ədalətli dəyər ilə uçota alınmayan maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri				
Aşağıda Təşkilatın maliyyə vəziyyəti hesabatında ədalətli dəyəri qeyd edilməmiş maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərləri və balans dəyərlərinin müqayisəsi verilmişdir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivləri və qeyri-maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri qeyd edilməmişdir.				
Ədalətli dəyəri qalıq dəyərinə yaxın olan aktivlər və öhdəliklər				
Likvid və ya ödəmə dövrü qısamüddətli (üç aydan daha az) olan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri üzrə hesab edilir ki, qalıq dəyərləri ədalətli dəyərlərinə yaxındır. Bu fərziyyə həmçinin xüsusi ödəmə müddəti və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri olmadan, depozitlərə də tətbiq edilir.				
Sabit və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri				
Fəal bazar qiyməti olan borc alətləri üzrə ədalətli dəyər təyin edilmiş bazar qiymətləri əsasında müəyyən edilir. Fəal bazar qiyməti olmayan borc alətlərinin ədalətli dəyəri, hal-hazırda oxşar şərtlər, kredit riski və qalan ödəmə müddəti üzrə borc üçün mövcud olan dərəcələr istifadə etməklə pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti azaldılmaqla qiymətləndirilir.				

20. KAPİTAL RİSKLƏRİNİN İDARƏ OLUNMASI

Təşkilat öz kapitalını, fəaliyyətini davam etdirmə qabiliyyətini qoruyaraq, borc və kapital balansının optimallaşdırılması yolu ilə səhmdarlara geri ödənişin maksimallaşdırılmasına zəmanət verərək idarə edir. Təşkilat, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının 21 yanvar 2015-ci il tarixli 01/2 bəndli 4.3.1 sayılı qərarına və Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının tələbinə əsasən, minimum 300 min AZN məcmu kapital tələbini qarşılamalıdır.

Rəhbərlik, Təşkilatın kapital idarəetməsi barədə aşağıdakı məqsədləri nəzərdə tutur: Təşkilatın daimilik prinsipi əsasında fəaliyyətini davam etdirmə qabiliyyətini qorumasına əmin olmaq və borcverən və investorlar ilə bağlanmış müqavilə şərtlərinə əməl olunmasının təmin olunması. Bu proses, günlük olaraq, proqnozlaşdırılan və faktiki məlumatlar ilə və idarə heyəti və Təşkilatın baş mühəsibi tərəfindən imzalanaraq təsdiq olunan müvafiq hesablamaların yer aldığı aylıq hesabatlarla həyata keçirilir.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

21. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ

Risklərin idarə edilməsi Təşkilat bank işinə bünövrə rolu oynamaya yanaşı, Təşkilatın əməliyyatlarında vacib ünsürdür.

Təşkilatın əməliyyatlarına xas olan əsas risklər aşağıdakılardır:

- Kredit riski;
- Likvidlik riski;
- Bazar riski.

Təşkilat səmərəli və effektiv risklərin idarə olunması proseslərinin qurulmasının vacibliyini təsdiqləyir. Bunu əldə etmək üçün, Təşkilat, əsas məqsədi Təşkilati risklərdən qorumaq və məqsədlərinə çatmaq üçün risklərin idarəciliyi çərçivəsinin əsasını qoymuşdur.

Risklərin idarə edilməsi strukturu. İdarə Heyəti risklərin aydınlaşdırılması və idarəsindən ümumilikdə məsul olsa da, risklərin idarəsi və nəzarətdə saxlanması bir neçə bir-birindən ayrı orqan birbaşa cavabdehlik daşıyır.

İdarə heyəti. İdarə Heyəti ümumilikdə risklərin idarə edilməsi yanaşması və risk strategiyası və prinsiplərinin təsdiq edilməsi barədə məsuliyyət daşıyır.

Audit komitəsi. Audit komitəsi rüblük olaraq Daxili Audit tərəfindən təqdim edilən risk məsələlərini ehtiva edən hesabatları yoxlayır və aşkarlanmış problemlərin qarşısını almaq üçün rəhbərlik tərəfindən irəli sürülen tədbirləri həyata keçirir. Audit Komitəsi həmçinin, kənar auditorlar tərəfindən aşkarlanmış risklərin müzakirəsində də iştirak edir.

Digər Komitələr. Risklərin idarə edilməsi barədə əlavə tədbirlərin görülməsi üçün, Təşkilat daxilində daimi işlək komitələrin əsası qoyulmuşdur.

- Aktivlər və Öhdəliklərin İdarə Olunması Komitəsi (“AÖİK”) – Bu komitə hər ay növbəti 12 ay üçün proqnozlaşdırılan likvidliyi yoxlayır. Likvidlik proqnozları gözlənilən kredit verilməsi səviyyəsi, gözlənilən maliyyələşdirmə planı və digər gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkətlərinə əsaslanır. AÖİK yeni borclara dair qərarlar alır, açıq valyuta mövqeyi və banklar və maliyyə institutları ilə əməliyyatlar üçün qarşı tərəflərə limitləri təyin edir, borcverənlərlə əqdlərə nəzarət edir, aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətləri ilə bağlı məsələləri təhlil edir və Maliyyə Şöbəsinə fikir ayrılıqlarının aradan qaldırılması üçün tövsiyələr verir.
- Kredit Şöbələri – Bu şöbələr Təşkilatın borclarının keyfiyyətini qiymətləndirir və dəyərsizləşmə və təminat üçün ehtiyatlarla bağlı tövsiyələr hazırlayırlar. Kredit Şöbəsi kredit risklərinin idarə edilməsi ilə bağlı metodologiyaların həyata keçirilməsinə nəzarət edir, kredit riskinin minimallaşdırılması üçün addımlar atır və kredit riski daşıyan əməliyyatlar haqda qərar qəbul edir. Bu şöbə filiallar üçün kredit limitlərini müəyyən edir, təhlillər həyata keçirir və kredit riskinə nəzarət edir.

Maliyyə şöbəsi. Maliyyə şöbəsi, Təşkilatın aktivləri və öhdəliklərinin gündəlik idarəetməsi, Təşkilatın likvidlik mövqeyinin hesablanması və planlaşdırılması, Təşkilatın əməliyyat məkanları arasında pul vəsaitlərinin yenidən bölüşdürülməsi barədə məsuliyyət daşıyır. Maliyyə Şöbəsi AÖİK tərəfindən təyin edilən limit və likvidlik əmsallarına, və AÖİK tərəfindən likvidlik riskinin optimallaşdırılması barədə qəbul edilən qərarların tətbiqinə nəzarət edir.

Daxili audit. Daxili Audit risklərin idarə edilməsi proseslərini müstəqil şəkildə yoxlayır, aşkarlanmış çatışmazlıqlar barədə məlumatlandırır, və risklərin idarə edilməsi prosesinin inkişafına dair müvafiq tövsiyələrini təqdim edir.

"FİNCA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Risklərin ölçülməsi və hesabatlılıq sistemləri. Risklərin idarə edilməsi metodunun seçimi, nisbi əhəmiyyətlilik və ya risklərin ehtimalını müəyyənləşdirən risk faktorlarından asılıdır hansı ki, Təşkilatın maliyyə vəziyyəti hesabatına əks təsirini göstərə bilər. Təşkilat hər bir riski analiz etmək və ölçməklə yanaşı, toplam risklərin səviyyəsini də müəyyən edir. Bu səbəbdən, hər növ risk üçün, aşağıdakı risklərin ölçülməsi metodları tətbiq edilmişdir:

- kredit portfeli və kredit riski əmsallarının kredit riski təhlilləri;
- balansdan kənar risk;
- faiz dərəcəsinin ödəmə riski və aktivlər və öhdəliklərin faiz dərəcəsi boşluğu təhlili;
- yerli və xarici valyutalarda edilmiş ödənişlərin likvidlik riski boşluğunun təhlili; likvidlik əmsallarının təhlili, likvidlik ehtiyatının müəyyənləşdirilməsi;
- xarici valyutalarda edilmiş ödənişlərin valyuta riski boşluğu təhlili; valyuta mövqeyinin təhlili;
- Təşkilatın maliyyə vəziyyətinə təsiri olan bütün əməliyyatlar üçün əməliyyat riski, fəaliyyətlərin (təşəbbüs, icra və nəzarət) bir-birindən ayrılıqla aparılmasını təmin edən və əməliyyatların başa çatdırılması üçün vacib olan sistemlər tətbiq edilmişdir.

Risklərin ölçülməsi, Təşkilatın fəaliyyət göstərdiyi zaman üzləşə biləcəyi ehtimal edilən zərəri əks etdirir. Maliyyə Şöbəsi, risklərin ayrı-ayrılıqda təhlillərinə əsaslanaraq, hər ay risklərin cari vəziyyəti və əsas səbəblərini göstərən mülahizələr hazırlayırlar.

Xüsusilə, aylıq AÖİK iclaslarında, faiz dərəcəsi, likvidlik, valyuta və digər bazar risklərinin statusu haqda hesabat verilir.

Həmçinin, Funksional risklərin (əməliyyat – texnoloji, hüquqi, strateji, etibarlı) statusu hər ay İdarə Heyətinə təqdim edilir. Bu hesabatlar rüblük İdarə Heyəti və Audit Komitəsi iclaslarında yoxlanılır.

Risklərin azaldılması. Təşkilatın risklərin minimallaşdırılması üçün, aşağıdakı metodlardan istifadə edir:

- Kredit riskinin azaldılması üçün zəmanət və girovların qəbul edilməsi;
- Diversifikasiya – bir-biri ilə əlaqəli olmayan aktivlərin seçimi.

Kredit riski

Müştərilərə verilən kreditlər üçün kredit risklərinin ölçülməsi

Kredit riskləri bazar şərait, gözlənilən pul axınları və zamanda olan dəyişikliklər nəticəsində dəyişdiyindən, risklərin idarə edilməsi məqsədilə kredit riskinin ehtimal edilməsi qəlizdir və modellərdən istifadəni tələb edir. Aktivlər portfelinin kredit riskinin dəyərləndirilməsi, defolt ehtimalına oludqda, əlavə olaraq müvafiq zərər nisbətlərinin və qarşı tərəflər arasında defolt korrelyasiyaların qiymətləndirilməsinə getirib çıxarır. Təşkilat, risklərin idarə edilməsi hesabatlılığı məqsədilə kredit həcmi kredit riskinə məruz qalma kimi nəzərə alır və birləşdirir. Təşkilat kredit riskini Defolt Ehtimalı, Defolta Məruz qalmış Məbləğ (DMM) və Defolt Zamanı Yaranan Zərərdən (DZYZ) istifadə etməklə müəyyənləşdirir. Bu 9 sayılı MHBS çərçivəsində EOKZ-un ölçülməsi üçün istifadə olunan yanaşma ilə eynidir.

Ehtimal olunan kredit zərərinin ölçülməsi

9 sayılı MHBS aşağıda qeyd edildiyi kimi, dəyərsizləşmə üçün, ilkin tanınmadan başlayaraq kredit keyfiyyətindəki dəyişikliklərə əsaslanan və 3 mərhələdən ibarət model irəli təqdim edir:

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNĐƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksər göstərilmediyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

- İlkin tanınmada kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmayan maliyyə aləti “1-ci Mərhələ” ilə təsnif olunur və kredit riskləri Təşkilatın tərəfindən davamlı olaraq nəzarətdə saxlanılır;
- İlkin tanınmadan başlayan müddətdə kredit riskində əhəmiyyətli artış (KRƏA) aşkarlandığı halda, maliyyə aləti “2-ci Mərhələ”-yə keçirilir, lakin, kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmır;
- Maliyyə aləti kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalırsa, “3-cü Mərhələ”-yə keçirilir;
- 1-ci Mərhələdə yer alan maliyyə alətləri, növbəti 12 ay ərzində baş vermə ehtimalı olan defolt hadisələrdən qaynaqlanan ömürlük gözlənilən kredit itkiləri payı ilə eyni məbləğdə ölçülən EOKZ-nə sahibdir. 2-ci və 3-cü Mərhələdə olan alətlərin EOKZ-ləri ömürlük əsasda gözlənilən kredit itkilərinə əsaslanaraq ölçülür;
- Gələcək-yönümlü məlumatları nəzərə almaq, 9 sayılı MHBS-yə uyğun şəkildə EOKZ-nin ölçülməsi üçün yayılmış metoddur;
- Satın alınmış və ya yaranmış kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalan maliyyə aktivləri ilkin tanınmada kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalan maliyyə aktivləridir. Onların EOKZ-ləri həmişə ömürlük əsasda ölçülür (3-cü Mərhələ).

Kredit riskində əhəmiyyətli artma

İlkin tanınmadan sonra maliyyə aləti üzrə defolt riskində əhəmiyyətli artımın baş verməsini müəyyən edərkən Təşkilat əlavə xərc və səy tələb olunmadan mövcud və müvafiq məlumatlar əsasında məntiqli və sübutlarla dəstəklənən parametrlərdən istifadə edir. Bu zaman Təşkilatın tarixi məlumatlarından və kredit dəyərləndirilməsi üzrə mütəxəssis rəylərindən, gələcəylə bağlı məlumatlardan, eləcə də həm kəmiyyət, həm də keyfiyyət baxımından məlumatlardan və təhlillərdən istifadə olunur. Bu dəyərləndirmənin əsas məqsədi aşağıda göstərilənləri müqayisə etməklə kredit riskində əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verib vermediyini təyin etməkdir:

- Hesabat tarixinə defolt ehtimalının qalan faydalı ömrü;
- Verilmiş kreditin tanınması tarixində təxmin edilmiş ömürlük DE-nin cari tarixə qalan faydalı ömrü (əvvəlcədən ödəmə ehtimalları üzrə dəyişiklik üçün müvafiq olaraq düzəlişlər edilməklə).

Təşkilat kredit riskində mühüm artışın olub-olmadığını müəyyənləşdirmək üçün 3 meyardan istifadə edir:

- Defolt ehtimalındakı hərəkətlərə əsaslanan kəmiyyət xarakterli test;
- Dözümlülük statusu; və
- Ödənişlərin 30 gündən artıq gecikməsi.

“Dözümlülük” yenidənqurma zamanı baş verir, məsələn borc götürəninin maliyyə vəziyyətinin kreditin verildiyi tarixlə müqayisədə pişləsməsi və kreditin ödəniş sxemində dəyişiklik üçün müraciət etməsi nəticəsində faizlərin ya əsas məbləğin ödənilməsi müddətinin uzadılması. Yenidənqurma yalnız, Təşkilatın müvafiq bölməsi borc götürənин yenilənmiş ödəmə cədvəlinə uyğun hərəkət etmə qabiliyyətinin olduğuna inandığı halda baş verir.

Əsas ssenaridən istifadə etməklə müxtəlif iqtisadi ssenarilər əsasında həm ilkin tanınma anında, həm də sonrakı hesabat tarixlərində DE parametri təyin edilir. Müxtəlif iqtisadi ssenarilər istifadə edildikdə müxtəlif DE nəticələri əldə edilir. Bu müxtəlif ssenarilərin hər birinin ağırlıqlı ortalaması ilə əldə edilən DE istifadə edilməklə kredit riskində əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verib vermediyi təyin edilir. Gələcəyə istiqamətlənmiş məlumatlara iqtisadiyyat sahəsi üzrə mütəxəssislərin, maliyyə təhlilicilərinin, dövlət orqanlarının, müvafiq məlumat mərkəzlərinin və bənzər təşkilatların hazırladığı hesabatlar əsasında Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək perespektivləri, eləcə də faktiki və proqnozlaşdırılan iqtisadi məlumatlar əsasında müxtəlif daxili və kənar mənbələrdən əldə edilən məlumatlar daxildir.

"FİNÇA AZƏRBAYCAN" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Defoltun tərifi

Defoltun tərifi EOKZ-nin müəyyənləşməsində mühüm ünsürdür. Defolt, EOKZ-lərin ölçülülməsinə və kredit riskində mühüm artışın identifikasiyasına təsir edən defolt ehtimalının (DE) komponenti olduğu üçün, onun tərifi EOKZ-lərin məbləğinin ölçülülməsində və zərər müavinətinin 12 aylıq yoxsa ömürlük EOKZ-yə əsaslandığının müəyyənləşməsində istifadə edilir.

Təşkilat aşağıdakılardı defolt hadisəsini təşkil edən amillər olaraq nəzərə alır:

- Müqavilənin bitmə tarixində 90 və ya daha artıq gün keçməsi; və ya
- Müqavilədə qeyd edilən kredit öhdəliklərinin Təşkilat tərəfindən tam şəkildə qarşılanması mümkün olmaması.

Defoltun tərifi müxtəlif aktiflərin müxtəlif xüsusiyyətlərini əks etdirmək üçün müvafiq qaydada modifikasiya edilir. Borc almış şəxsin kredit öhdəliklərini yerinə yetirməyəcəyini dəyərləndirərkən Təşkilat həm kəmiyyət, həm də keyfiyyət göstəricilərini nəzərə alır. Kredit üzrə ödənişin gecikməsi və eyni şəxs tərəfindən digər bir öhdəliyin ödənilməməsi kimi kəmiyyət göstəriciləri təhlil zamanı istifadə edilən əsas məlumatlardandır. Defolt ehtimalını hesablayarkən, Təşkilat daxildə işlənib hazırlanmış və ya kənar şəxslər tərəfindən təchiz edilmiş müxtəlif məlumat mənbələrindən istifadə edir.

Aşağıdakı diaqramda 9 sayılı MHBS-nin dəyərsizləşmə tələbləri göstərilmişdir (satın alınmış və ya yaranmış olaraq kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalan maliyyə aktivləri istisna olmaqla):

1-ci Mərhələ (İlkin tanınma)	2-ci Mərhələ (İlkin tanınmadan sonra kredit riskində mühüm artış)	3-cü Mərhələ (Kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalan aktivlər)
12 aylıq ehtimal olunan kredit zərəri	Ömürlük ehtimal olunan kredit zərəri	Ömürlük ehtimal olunan kredit zərəri

3-cü Mərhələdəki kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalan aktivlər, 2-ci Mərhələyə keçməzdən öncə Müqavilənin əhəmiyyətli kredit öhdəliklərini qarşıladıqdan sonra 6 aylıq sınaq müddətinə məruz qalır.

Silinmələr

Mütəmadi olaraq kollektiv tarixi olaraq kreditlərin geri qayıtməsi üzrə aparılan təhlillərin nəticəsində, bir neçə ay defolt vəziyyəti davam edən ("ADV") kreditlər üzrə əlavə vəsaitlərin əldə edilməsi gözlənilmədikdə, Təşkilatın siyasetinə uyğun olaraq kreditlər kollektiv şəkildə silinir.

Maliyyə aktivləri üzrə ödənilməmiş, hesabatlılıq tarixində silinmiş və icra tədbirləri davam edən məbləğ 1,377 min AZN təşkil edir.

Oxşar kredit riski xüsusiyyətlərinə əsasən qruplaşdırma

Maliyyə aktivləri DE hesablanması məqsədilə 3 seqmentə bölünmüdüdür:

- Kiçik (2,000 ABŞ dollarına qədər olan kredit məbləğləri);
- Böyük (2,001 ABŞ dollarından böyük olan kredit məbləğləri).

**“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmediyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)**

Yuxarıda qeyd edilən seqmentlər, Böyük seqmentin nisbətən daha ciddi dəyərləndirmə nümayiş etdirdiyini bəyan edərək, müştərinin kredit qabiliyyətinin dəyərləndirilməsini əks etdirir. Defolt dərəcələri arasında fərq seqmentlər arasında maksimallaşdırıldığı kimi, tarixi defolt dərəcəsi də ciddilik göstəricisi kimi istifadə edilmişdir.

Reyting modeli

Bütün mövcud informasiya (məhsul qrupları, sənayelər və s.) hər bir seqment üçün daxili reytingləri formalasdırmaq üçün istifadə olunur. Bu yolla, eyni risk xüsusiyyətlərinə sahib qruplar yaradılır və seqmentin DE əyrisinə düzəliş etmək üçün istifadə edilir.

Kredit riskində əhəmiyyətli artma

Cari hesabat tarixində maliyyə aləti üzrə qalıq Ömürlük DE, bu maliyyə alətinin ilkin tanıdığı dövrün sonuna olan qalıq Ömürlük DE-yə nisbətən 20% artdıqda Təşkilat maliyyə alətinin əhəmiyyətli dərəcədə kredit riskinin artmasına məruz qaldığını hesab edir.

Aşağıdakı cədvəl KRƏA üzrə DE-nin dəyişməsi səviyyələrinə müvafiq olaraq 31 dekabr 2019-cu il tarixinə EOKZ-yə olan təsiri əks etdirir. EOKZ-də artım (müsbat rəqəmlər) dəyərsizləşmə üzrə daha yüksək məbləğlərin tanınmasının zəruri olduğunu təmsil edir.

**31 dekabr 2019-cu il
tarixindəki EOKZ üzərindəki
təsir**

**DE dəyişikliyi üzrə EOKZ
həssaslığı**

	Tətbiq olunan faktiki sərhəd (%)	Baş dəyişiklik (+%)	Dəyişiklik (-%)	Aşağı sərhəd	Dəyişiklik yoxdur	Yuxarı sərhəd
KİÇİK	150					145
BÖYÜK	150					932

**31 dekabr 2018-ci il
tarixindəki EOKZ üzərindəki
təsir**

**DE dəyişikliyi üzrə EOKZ
həssaslığı**

	Tətbiq olunan faktiki sərhəd (%)	Baş dəyişiklik (+%)	Dəyişiklik (-%)	Aşağı sərhəd	Dəyişiklik yoxdur	Yuxarı sərhəd
KİÇİK	200					264
BÖYÜK	200					1,969

EOKZ-nin ölçülməsi

EOKZ-nin ölçülməsində əsas faktorlar aşağıdakı dəyişənlərin strukturudur:

- Defolt Ehtimalı (DE);
- Defolt Zamanı Yaranan Zərər (DZYZ);
- Defolt Zamanı Riskə Məruz Qalma (DZRMQ).

**“FİNÇA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)**
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azerbaycan manatı ilə)

Bu parametrlər ümumi olaraq daxildə tərtib olunmuş statistik modellər və digər tarixi məlumatlar əsasında əldə edilir.

Defolt Ehtimalı (DE)

DE, borcalanın maliyyə öhdəliyi üzrə defolt vəziyyətini (yuxarıdakı “Defolt və kredit dəyərsizləşmə anlayışına görə”) ya da sonrakı 12 ay ərzində (12 aylıq DE) və ya öhdəliyin qalan ömrü boyu (Ömürlük DE) ödəmə ehtimalını əks etdirir.

Ömürlük DE, mövcud 12 aylıq DE-na bir ödəmə profilini tətbiq edərək tətbiq etdirilir. Ödəniş müddəti, kreditlərin ömrü ilkin tanıma nöqtəsindən etibarən defolt vəziyyətinin necə inkişaf etdiyinə nəzarət edir. Ödəmə müddəti tarixi müşahidə edilmiş məlumatlara əsaslanır və portfel və kredit dərəcələri qrupundakı bütün aktivlər arasında eyni olduğu qəbul edilir. Bu, tarixi təhlil ilə dəstəklənir.

Defolt Ehtimalı, ehtimal dərəcələrinə əsaslanan etibarlılıq funksiyası ilə modelləşdirilir.

Ehtimal dərəcələri yarı parametrik bir model olan Koks adlanan nisbi ehtimallar modeli ilə əldə edilir. Bu model dəyişənlər üzrə təsir üçün amillərin sadə formasından və müstəqil parametrlərin dəqiq dəyərindən istifadə edir. Əsas parametr qeyri-parametrik metodlarla əldə edilir. Makroiqtisadi mərhələlər zamanından asılı bir dəyişən vasitəsilə birbaşa ehtimal funksiyasına daxil edilə bilər. Əldə edilən ehtimal nisbətlərindən həmin zaman kəsiyi (“PiT”) DE, yəni müvafiq bir tarixə təyin edilmiş son DE alınır.

Koks modeli üzrə nisbi ehtimallar modelinin müşahidə müddəti 5 ildir.

Aşağıda 31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə, Təşkilatın dəyişkən iqtisadi ehtimallarında istifadə olunan cari ehtimallardan makro-iqtisadi parametrlərin mümkün dəyişiklikləri üzrə yaranmış EOKZ üzrə dəyişikliklər göstərilmişdir.

2019

İstifadə edilmiş makro iqtisadi parametrlər həssaslıq testi üçün makro parametrlərin dəyişdirilməsi %	ÜDM	+ 50%	Dəyişiklik yoxdur	-50%
KİÇİK		143	145	147
BÖYÜK		930	932	934
Cəmi		1,073	1,077	1,081

2018

İstifadə edilmiş makro iqtisadi parametrlər həssaslıq testi üçün makro parametrlərin dəyişdirilməsi %	ÜDM	+ 50%	Dəyişiklik yoxdur	-50%
KİÇİK		264	264	265
BÖYÜK		1,967	1,969	1,970
Cəmi		2,231	2,233	2,235

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Defolt zamanı yaranan zərər (DYZZ)

DYZZ defoltun baş verməsi zamanı ehtimal olunan zərərin həcmini təyin edir. Təşkilat DYZZ-nin parametrlərini defolt etmiş qarşı tərəflərə irəli sürülmüş tələblərin nəticəsində əldə edilmiş bərpa dərəcələri ilə bağlı tarixçəyə əsasən qiymətləndirir. DYZZ yalnız pul vəsaitləri şəklində geri qaytarılmış məbləğləri nəzərə alır. DYZZ diskont amili olaraq EFD-dən (effektiv faiz dərəcəsi) istifadə etməklə diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkəti əsasında hesablanır.

Təminatlı kreditlər üzrə girov dəyərlərindən, təminatsız və zəmanətli kreditlər üzrə isə bərpa faizlərindən istifadə edilir.

Defolt vəziyyətində riskə məruz qalma (EAD)

EAD Təşkilatın defolt zamanı növbəti 12 aylıq müddətdə (12 aylıq) və ya ömürlük (ömürlük EAD) ehtimal olunan məbləğlərinə əsaslanır.

Perspektiv məlumatların daxil edilməsi

Təşkilat perspektiv məlumatı həm kredit riskin dəyərləndirilməsində həm də EOKZ ölçülməsində daxil edir.

Təşkilat keçmiş məlumatların təhlillərini istifadə edərək kredit riskinin və kredit zərərinin portfel üçün olan əsas səbəblərini aşkarlayıb və sənədləşdirmişdir, makro iqtisadi dəyişikliklərin DE və bərpa faizlərinə olan təsirini dəyərləndirmişdir. Təhlidə iştirak edən makroiqtisadi dəyişkən, ÜDM-in təbii artım tempidir.

Maksimal kredit həddi. Təşkilatın maximal kredit həddi çox dəyişkəndir və ümumi iqtisadi və fərdi risklərdən asılıdır.

Aşağıdakı cədvəl balans və balansdan kənar maddələr üzrə kredit riskinə məruz qalmış maksimal məbləğləri əks etdirir. Balansa olan maliyyə aktivləri üçün riskə məruz qalmış maksimal məbləğ əvəzləşdirmə və girovun dəyəri nəzərə alınmamışdan önce bu aktivlərin qalıq dəyəri hesab olunur. Şərti öhdəliklər və kredit verilməsi üzrə təəhhüdlərlə bağlı Təşkilatın məruz qaldığı risk məbləği, bütün qarşılıqlı tələblər, girovlar və zəmanətler dəyərsiz hesab olunduğu təqdirdə bu alətlər üzrə müqavilə dəyəri həcmində nəzərə alınır.

Kredit riskinə maksimum məruz qalma aşağıda göstərilmişdir:

	Maksimum məruz qalma	Qoyulmuş girov	Xalis məruz qalma
31 dekabr 2019-cu il			
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər	12,997	-	12,997
Müşterilərə verilmiş kreditlər	12,163	-	12,163
Digər maliyyə aktivləri	78	-	78
31 dekabr 2018-ci il			
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər	3,103	-	3,103
Müşterilərə verilmiş kreditlər	3,828	-	3,828
Digər maliyyə aktivləri	18	-	18

**“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Girov və digər kredit əlavələrinin təhlili

Təşkilat, kredit itkisi hesab edilən maliyyə aktivləri üçün girov təminatını yaxından izləyir, çünkü Təşkilatın potensial kredit itkisini azaltmaq üçün girov sahibi olma ehtimalı daha yüksəkdir. Potensial itkiləri azaltmaq üçün saxlanılan kredit dəyərsizləşməsi və əlaqəli girov olan maliyyə aktivləri aşağıda göstərilmişdir:

	Ümumi qalıq dəyəri	Zərər ehtiyatı	Amortizasiy a olunmuş dəyər	Girovun ədalətli dəyəri
31 dekabr 2019-cu il				
Defolt vəziyyətində kredit portfeli (Mərhələ 3)				
Kiçik kreditlər	127	(113)	14	-
İri kreditlər	915	(809)	106	-
Cəmi	1,042	(922)	120	-
31 dekabr 2018-ci il				
Defolt vəziyyətində kredit portfeli (Mərhələ 3)				
Kiçik kreditlər	488	(220)	268	-
İri kreditlər	3,346	(1,659)	1,687	-
Cəmi	3,834	(1,879)	1,955	-

Aşağıdakı cədvəllər müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə məbləğlərlə bağlı kredit risklərini Kreditin Məbləğə Nisbəti (KMN) istifadə edilməklə təsnifləşdirirlər. KMN kreditin ümumi məbləğinin və ya kredit verilməsi üçün öhdəlik götürüldüyü məbləğin qarşı tərəfdən götürülmüş girova olan nisbəti kimi hesablanır. Girovun dəyərini hesablayarkən onun rəsmiləşdirilməsi və satılması üçün tələb olunan xərclər nəzərə alınır.

Aşağıdakı cədvəl Təşkilatın verdiyi kredit dəyərsizləşməsinə uğramış kiçik kreditlər üzrə KMN əmsallarının paylanması əks etdirir:

	2019			
	Cəmi kredit portfeli	Kredit dəyərsizləşməsi üzrə kredit portfeli (Mərhələ 3)		
Kreditin Dəyərə Nisbəti (KDN)	Ümumi qalıq dəyəri	Zərər Ehtiyatı	Ümumi qalıq dəyəri	Zərər ehtiyatı
Girovsuz	5,693	(145)	127	(113)
Cəmi	5,693	(145)	127	(113)

**“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

2018

Kreditin Dəyərə Nisbəti (KDN)	Cəmi kredit portfeli		Kredit dəyərsizləşməsi üzrə kredit portfeli (Mərhələ 3)	
	Ümumi qalıq dəyəri	Zərər ehtiyatı	Ümumi qalıq dəyəri	Zərər ehtiyatı
Girovsuz	1,000	(264)	488	(220)
Cəmi	1,000	(264)	488	(220)

Aşağıdakı cədvəldə KDN-nin Təşkilatın kredit zərərinə uğramış böyük kreditlər portfeli üçün paylanması göstərilir:

2019

Kreditin Dəyərə Nisbəti (KDN)	Cəmi kredit portfeli		Kredit dəyərsizləşməsi üzrə kredit portfeli (Mərhələ 3)	
	Ümumi qalıq dəyəri	Zərər ehtiyatı	Ümumi qalıq dəyəri	Zərər ehtiyatı
Girovsuz	7,547	(932)	915	(809)
Cəmi	7,547	(932)	915	(809)

2018

Kreditin Dəyərə Nisbəti (KDN)	Cəmi kredit portfeli		Kredit dəyərsizləşməsi üzrə kredit portfeli (Mərhələ 3)	
	Ümumi qalıq dəyəri	Zərər ehtiyatı	Ümumi qalıq dəyəri	Zərər ehtiyatı
Girovsuz	5,061	1,969	3,346	1,659
Cəmi	5,061	1,969	3,346	1,659

Balansdan kənar risklər. Təşkilat balansdankənar risklərin idarə olunması üçün əsasən balans üzrə mövcud risklərin idarəsində tətbiq etdiyi eyni irdarə siyasətindən istifadə edir. Kredit verilməsi üzrə öhdəliklərin dəyərləndirilməsi zamanı müştərilər və qarşı tərəflər müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə tətbiq edilən eyni təhlillərə məruz qalırlar. Qarşı tərəfin gücündən əməliyyatın mahiyyətindən ibarət olaraq qarşı tərəfdən girovun təmin edilməsi istənilə bilər.

Coğrafi konsenterasiya. Təşkilatın 31 dekabr 2019-cu il tarixində maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin coğrafi konsenterasiyası aşağıdakı kimi olmuşdur:

**“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksər göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)**

	Azərbaycan Respublikası	İƏT ölkələri	Qeyri-İƏT ölkələri	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	13,128	-	-	13,128
Müştərilərə verilmiş kreditlər	12,163	-	-	12,163
Digər maliyyə öhdəlikləri	78	-	-	78
Cəmi maliyyə aktivləri	25,369	-	-	25,369
Borc alınmış vəsaitlər	7,035	-	-	7,035
İcarə öhdəlikləri	604	-	-	604
Digər maliyyə öhdəlikləri	517	182	4	703
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	8,156	182	4	8,342
Xalis mövqə	17,213	(182)	(4)	17,027

Təşkilatın 31 dekabr 2018-ci il tarixində maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin coğrafi konsenterasiyası aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Azərbaycan Respublikası	İƏT ölkələri	Qeyri-İƏT ölkələri	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,791	407	-	3,198
Müştərilərə verilmiş kreditlər	3,828	-	-	3,828
Digər maliyyə öhdəlikləri	18	-	-	18
Cəmi maliyyə aktivləri	6,637	407	-	7,044
Borc alınmış vəsaitlər	-	-	-	-
Digər maliyyə öhdəlikləri	343	130	40	513
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	343	130	40	513
Xalis mövqə	6,294	277	(40)	6,531

Bazar riski. Bazar riski bazardakı qiymət və məzənnələr səviyyəsində dəyişikliklərin yaxud onların dalgalanmasının Təşkilatın gəlir və ya kapitalına yaxud da onun biznes məqsədlərinin reallaşdırılması imkanlarına mənfi təsir göstərməsi riskidir.

Bazar riskinə faiz dərəcəsi riski, valyuta riski, kredit spredləri, əmtəə qiymətləri və səhm alətlərinin qiyməti aiddir. Təşkilatın ölçmə üsullarında və ya üzləşdiyi riskdə yaxud da qeyd olunan risklərin idarə edildiyi və ölçüldüyü tərzdə heç bir dəyişikliklər baş verməmişdir.

Təşkilat daxilindəki müəssisələr həm sabit, həm də dəyişkən (“üzən”) faiz dərəcələri ilə borc vəsaitlər cəlb etdiyindən Təşkilat faiz riskləri ilə üzləşir. Risk Təşkilat tərəfindən sabit və üzən faiz dərəcələrinin müvafiq şəkildə vəhdəti yaradılmaqla idarə olunur.

**“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

AÖİK həmçinin Təşkilatı müsbət faiz marjası ilə təmin edən onun faiz dərəcəsi mövqeyini uyğunlaşdırmaqla faiz riskini və bazar risklərini idarə edir. Maliyyə şöbəsi Təşkilatın cari maliyyə nəticələrinin monitorinqini həyata keçirir, Təşkilatın faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə həssashlığını və mənfiətinə təsirini qiymətləndirir.

Təşkilatın faiz xərci yaradan maliyyə öhdəliklərdən bəziləri ya dəyişkən faiz dərəcəsinə malikdir və ya müqavilə üzrə faiz dərəcələri birtərəfli olaraq borc verən tərəfin istəyi ilə dəyişdirilə bilər. Təşkilat öz faiz dərəcəsi marjasına mütəmadi olaraq nəzarət edir və buna görə də özünü əhəmiyyətli səviyyədə faiz dərəcəsi ilə bağlı riskə və bununla da bağlı nağd vəsaitlərin axınına məruz qalmış hesab etmir.

Valyuta riski. Valyuta riski xarici valyuta mübadiləsi məzənnələrində dəyişikliklər baş verması səbəbindən maliyyə alətlərinin dəyəri qeyri-müəyyən olacağrı ilə bağlı riskdir. Təşkilat üstünlük təşkil edən xarici valyuta mübadiləsi məzənnəsində dəyişikliyin baş verməsi nəticəsində onun maliyyə vəziyyəti və vəsaitlər hərəkətinin təsirə məruz qala biləcəyi hali ilə üzləşir.

AÖİK təxmin edilən ABŞ dolları məzənnəsinin dəyişməsi və digər makroiqtisadi göstəricilər əsasında açıq valyuta mövqeyinin idarə edilməsi yolu ilə valyuta riskinə nəzarət edir ki, bu da Təşkilatın valyutaların milli valyutaya qarşı mübadilə məzənnələrinin dəyişkənlilikindən irəli gələn əhəmiyyətli zərərin azaldılması üçün imkan yaradır.

Təşkilat üstünlük təşkil edən xarici valyuta mübadiləsi məzənnəsində dəyişikliyin baş verməsi nəticəsində onun maliyyə vəziyyəti və vəsaitlər hərəkətinin təsirə məruz qala biləcəyi hali ilə üzləşir.

Təşkilatın 31 dekabr 2019-cu il üzrə xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərə məruz qalma mövqeyi aşağıda göstərilir:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	11,370	1,758	-	13,128
Müştərilərə verilmiş kreditlər	12,115	48	-	12,163
Digər maliyyə aktivləri	78	-	-	78
Cəmi maliyyə aktivləri	23,563	1,806	-	25,369
Borc alınmış vəsaitlər	7,035	-	-	7,035
İcarə öhdəlikləri	604	-	-	604
Digər maliyyə öhdəlikləri	680	23	-	703
Digər maliyyə öhdəlikləri	8,319	23	-	8,342
ACIQ MÖVQE	15,244	1,783	-	17,027

Təşkilatın 31 dekabr 2018-ci il üzrə xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərə məruz qalma mövqeyi aşağıda göstərilir:

**“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLМАYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	682	2,513	3	3,198
Müştərilərə verilmiş kreditlər	3,260	568	-	3,828
Digər maliyyə aktivləri	18	-	-	18
Cəmi maliyyə aktivləri	3,960	3,081	3	7,044
Borc alınmış vəsaitlər	-	-	-	-
Digər maliyyə öhdəlikləri	344	169	-	513
Digər maliyyə öhdəlikləri	344	169	-	513
AÇIQ MÖVQE	3,616	2,912	3	6,531

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə manatın müvafiq xarici valyutalara qarşı mübadilə məzənnəsinin 10% dərəcəsində artması və ya azalması halına qarşı Təşkilatın həssaslığını göstərən təfərruatlar açıqlanır. Təşkilat daxilində əsas rəhbərlik heyətinə məruzə olunarkən 10%-lik həssaslıq dərəcəsinə istinad edilir və bu dərəcə rəhbərliyin xarici valyuta məzənnələrində kifayət qədər mümkün dəyişikliklərin baş verməsi ilə bağlı qiymətləndirməsini göstərir.

	2019	
	Vergidən əvvəl mənfəət və zərərə təsiri	Kapitala təsiri
ABŞ dolları məzənnəsinin 10% artması	178	142
ABŞ dolları məzənnəsinin 10% azalması	<u>(178)</u>	<u>(142)</u>

	2018	
	Vergidən əvvəl mənfəət və zərərə təsiri	Kapitala təsiri
ABŞ dolları məzənnəsinin 10% artması	291	233
ABŞ dolları məzənnəsinin 10% azalması	<u>(291)</u>	<u>(233)</u>

Faiz dərəcəsi riski. Faiz dərəcəsi riski faiz dərəcəsində dəyişiklikləri maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinə və yaxud maliyyə alətləri üzərində gələcək pul vəsaitlərinin axınına təsir etmə ehtimalından yaranır. Təşkilatın faiz dərəcəsi ilə bağlı siyaseti bazar şərtlərinə əsasən pul vəsaitləri yerləşdirmək və cəlb etmək məqsədilə İdarə Heyəti tərəfindən dövri əsasda nəzər salınır.

Təşkilat bazar mühitindəki mənfi dəyişikliklərdən irəli gələ biləcək potensial itkiləri mütəmadi olaraq hesablaşmaqla ədalətli dəyərin faiz dərəcəsi riskini idarə edir. Maliyyə Departamenti Təşkilatın cari maliyyə nəticələrinin monitorinqini həyata keçirir, Təşkilatın ədalətli dəyərin faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə həssaslığını və onun gəlirliyinə təsirini hesablayır.

Aşağıda göstərilən həssaslıq təhlili hesabat dövrünün sonunda maliyyə alətləri üzrə faiz riskinə məruzalma əsasında müəyyən edilmişdir. Təşkilat daxilində faiz dərəcəsi riski barədə əsas idarə heyətinə məlumat verildikdə 50 (0.5%) baza dərəcəsində artım və ya azalmaya istinad edilir ki, bu da rəhbərliyin faiz dərəcələrində mümkün dəyişikliklərin qiymətləndirilməsini eks etdirir.

**“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Faizlərin 50 (0.5%) baza dərəcəsində artdığı/azaldığı və bütün digər dəyişən göstəricilər sabit saxlanıldığı təqdirdə, Təşkilatın:

	2019		2018	
	Vergidən əvvəl mənfəət və zərərə təsiri	Kapitala təsiri	Vergidən əvvəl mənfəət və zərərə təsiri	Kapitala təsiri
Faiz dərəcəsinin 0.5% artması	48	38	19	15
Faiz dərəcəsinin 0.5% azalması	<u>(48)</u>	<u>(38)</u>	<u>(19)</u>	<u>(15)</u>

Həssaslıq təhlili üzrə məhdudiyyətlər. Yuxarıda qeyd olunan cədvəllər digər ehtimallar dəyişmədiyi halda əsas ehtimaldakı dəyişikliyin təsirini eks etdirir. Əslində, ehtimallar və digər amillər arasında qarşılıqlı əlaqə mövcuddur. O cümlədən qeyd etmək lazımdır ki, bu həssaslıqlar sabit deyil və iri yaxud xırda təsirlər bu nəticələrdən interpolyasiya və ya ekstrapolyasiya edilməməlidir.

Yuxarıdakı həssaslıq təhlillərinin digər məhdudiyyətlərinə Təşkilatın yalnız dəqiqliklə proqnozlaşdırılması mümkün olmayan qısamüddətli bazar dəyişikliklərinə dair mövqeyini eks etdirən potensial riski nümayiş etdirmək üçün şərti (hipotetik) bazar dəyişikliklərdən istifadə olunması və bütün faiz dərəcələrinin eyni qaydada hərəkət edəcəyi ilə bağlı təxminlər daxildir.

Likvidlik riski. Likvidlik riski ödəniş vaxtı çatdıqda maliyyə alətləri ilə bağlı maliyyə öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcud olması ilə bağlı riskdir. Likvidlik riskini idarə etmək üçün Təşkilat aktivlər/öhdəliklərin idarə olunması prosesinin bir hissəsi olaraq müştərilər və Təşkilatın əməliyyatları üzrə gözlənilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin gündəlik monitorinqini həyata keçirir.

“FİNCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXINDƏ BAŞA ÇATMIS İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manati ilə)**

Aşağıda 31 dekabr 2019-cu il tarixinə proqnozlaşdırılmış ödəniş müddətləri əsasında təhlil təqdim edilir:

1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 6 aya qədər qədər	7 aydan 1 ilə qədər	1 ilən 3 ilə qədər	Ödəmə müddəti müdəyən olunmamış/ geçikmiş	31 dekabr 2019-cu il Cəmi
-	649	5,001 5,815	963	2,136 2,136	2,281	5,001 12,163
649	10,816	963	2,136	2,281	319	17,164

MALİYYƏ AKTİVLƏRİ

Faiz dərəcəli alatlar						
Pul vasaitləri və onların ekvivalentləri	649	5,001 5,815	963	2,136 2,136	2,281	5,001 12,163
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis						
Cəmi faiz hesablanmış maliyyə aktivləri	649	10,816	963	2,136	2,281	319
Faiz hesablanmamış maliyyə aktivləri						
Pul vasaitləri və onların ekvivalentləri	8,127	-	-	-	-	8,127
Digər maliyyə aktivləri	78	-	-	-	-	78
Cəmi faiz hesablanmamış maliyyə aktivləri	8,205	-	-	-	-	8,205
Cəmi maliyyə aktivləri	8,854	10,816	963	2,136	2,281	319
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ						25,369
Faiz hesablanmamış maliyyə öhdəlikləri						
Borc almış vəsaitlər	46	20	69	175	294	-
İcarə öhdəlikləri	46	20	69	175	7,329	-
Cəmi faiz hesablanmamış maliyyə öhdəlikləri	46	20	69	175	7,329	-
Faiz hesablanmamış maliyyə öhdəlikləri	290	170	-	-	-	7,035
Digər maliyyə öhdəlikləri	290	170	-	-	-	-
Cəmi faiz hesablanmamış maliyyə öhdəlikləri	336	190	69	175	7,329	-
Cəmi maliyyə öhdəlikləri və təhəhdülər	8,518	10,626	894	1,961	(5,048)	-
Likvidlik kəsiri	8,518	19,144	20,038	21,999	16,951	17,027
Məcmu likvidlik kəsiri						703

“FİNÇA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA QATMIS İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi göstəriləmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıda 31 dekabr 2018-ci il tarixinə proqnozlaşdırılmış ödəniş müddətləri əsasında təhlil təqdim edilir:

	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 6 aya qədər qədər	7 aydan 1 ilə qədər	1 ilən 3 ilə qədər	Ödəmə müddəti müəyyən olunmamış/ gecikmiş	31 dekabr 2018-ci il Cəmi
--	-------------	---------------------------	---------------------------------	---------------------------	--------------------------	--	---------------------------------

MALİYYƏ AKTİVLƏRİ

Faiz dərəcəli alətlər	217	286	437	543	682	1,663	3,828
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	217	286	437	543	682	1,663	3,828
Cəmi faiz hesablanması maliyyə aktivləri							
Faiz hesablanması maliyyə aktivləri	3,198	-	-	-	-	-	3,198
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	18	-	-	-	-	-	18
Digər maliyyə aktivləri							
Cəmi faiz hesablanması maliyyə aktivləri	3,216	-	-	-	-	-	3,216
Cəmi maliyyə aktivləri	3,433	286	437	543	682	1,663	7,044

MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

Faiz hesablanması maliyyə öhdəlikləri	102	130	-	-	-	281	513
Digər maliyyə öhdəlikləri	102	130	-	-	-	281	513
Cəmi faiz hesablanması maliyyə öhdəlikləri	102	130	-	-	-	281	513
Cəmi maliyyə öhdəlikləri və təhhüdlər	3,331	156	437	543	682	1,382	6,531
Likvidlik kasiri	3,331	3,487	3,924	4,467	5,149	6,531	
Məcmu likvidlik kasiri							

“FINCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMIS İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksərətildiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Hesabnamamus maliyyə öhdəliklərinin ödəmə təhlili. Aşağıdakı cədvallarda Taşkilatın razılaşdırılmış yenidən ödəniş müddəti ilə maliyyə öhdəlikləri üzrə müqavilə esasında, qalın ödəmə müddəti ilə qalan göstərilir. Cədvallar, Taşkilatın ödəməsi tələb oluna biləcəyi ən erkən tarixə əsasən maliyyə öhdəliklərinin diskontlaşdırılmamış pul vəsaitlərinin hərəkəti əsasında tərtib edilmişdir.

Cədvallarde həm faiz, həm de esas pul vəsaitlərinin hərəkəti eks olunur. Faiz axınları deyiskən derecədərsə, böltüsdürülməmiş məbləğ hesabat dövrünün sonundakı faiz ayılarından əldə edilir. Müqavilanın müddəti, Taşkilatın ödəməsi tələb oluna biləcəyi ən erkən tarixə əsaslanır.

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2019-cu il tarixinə diskontlaşdırılmış maliyyə öhdəliklərinin ödəmə təhliliini göstərir:

	1 ayda qədər	1 ayda 3 ayda	3 ayda 6 aya	7 aydan 1 ilə	1 ilden 5 ilə	Qeyri-müyyən	31 dekabr 2019-cu il	Cəmi
Faiz dərəcəsi üzrə maliyyə alıcıları	-	-	-	-	-	-	-	-
Borc almış vəsaitlər	46	20	69	10	7,057	-	-	-
İcare öhdəlikləri				175	294			604
Cəmi sabit faizli maliyyə öhdəlikləri	46	20	69	185	7,351	-	-	7,671
Faiz getirməyən maliyyə öhdəlikləri								
Diger maliyyə öhdəlikləri	290	170	-	-	-			243
Cəmi faiz getirməyən maliyyə öhdəlikləri	290	170	-	-	-			243
Cəmi maliyyə öhdəlikləri və təhdidlər	336	190	69	185	7,351	243	243	8,374

MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

Faiz dərəcəsi üzrə maliyyə alıcıları	-	-	-	-	-	-	-	-
Borc almış vəsaitlər	46	20	69	10	7,057	-	-	-
İcare öhdəlikləri				175	294			604
Cəmi sabit faizli maliyyə öhdəlikləri	46	20	69	185	7,351	-	-	7,671

Faiz getirməyən maliyyə öhdəlikləri

Diger maliyyə öhdəlikləri	290	170	-	-	-			243
Cəmi faiz getirməyən maliyyə öhdəlikləri	290	170	-	-	-			243
Cəmi maliyyə öhdəlikləri və təhdidlər	336	190	69	185	7,351	243	243	8,374

“FINCA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDE BAŞA ÇATMİŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksərətildiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2018-ci il tarixinə diskontaslılmamış maliyyə öhdəliklərinin ödəmə təhlilini göstərir:

	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 6 aya qədər	7 aydan 1 ilə qədər	1 ilden 5 ilə qədər	Qeyri- müəyyən	31 dekabr 2018-ci il Cəmi
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ							
Faiz götürülməyən maliyyə öhdəlikləri	102	130	-	-	-	281	513
Digər maliyyə öhdəlikləri	102	130	-	-	-	281	513
Cəmi faiz götürülməyən maliyyə öhdəlikləri	<u>102</u>	<u>130</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>281</u>	<u>513</u>
Cəmi maliyyə öhdəlikləri və təhdidlər	<u>102</u>	<u>130</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>281</u>	<u>513</u>

“FİNÇA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksisi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Kredit reytinginin təhlili. Aşağıdakı cədvəldə Təşkilatın saxladığı vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş maliyyə aktivlərinin kredit reytingləri təhlil edilir:

31 dekabr 2019-cu il	BB-	B1	Ba3	Ba2	Reytingqsiz	Cəmi
Banklarda yerləşdirilmiş pul vəsaitləri	11,182	57	1,264	-	494	12,997
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	-	-	12,163	12,163
Diger maliyyə aktivləri	-	-	-	78	-	78
31 dekabr 2018-ci il	AA-	B3	Ba3	Ba2	Not rated	Total
Banklarda yerləşdirilmiş pul vəsaitləri	407	88	2,548	-	60	3,103
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	-	-	3,828	3,828
Diger maliyyə aktivləri	-	-	-	-	18	18

Təşkilat beynəlxalq agentliklər tərəfindən reyting dərəcəsi verilməmiş tərəflərlə bir çox sazişlər bağlayır. Təşkilat qarşı tərəflərin beynəlxalq reyting agentliklərinin təqdim etdiyi reyting göstəriciləri ilə müqayisə oluna biləcək səviyyədə reyting dərəcelərini müəyyən etməyə imkan yaradan daxili modelləri işləyib hazırlamışdır.

Təşkilat kredit götürən müştərilərin qiymətləndirilməsi məqsədilə borcalanlar üzrə skorinq qiymətləndirmə modelini hazırlanmışdır. Skorinq modeli kredit məhsulları ilə bağlı yaradılmışdır və borcalanların əsas fəaliyyət göstəricilərini əhatə edir: maliyyə vəziyyəti, borcalanla münasibətlər, idarəetmə keyfiyyəti, təyinatı üzrə istifadə, yerləşmə, kredit tarixçəsi, girov və s.

Borcalanın parametrləri əsasında skorinq qiymətləndirmə kreditlərlə bağlı qərarvermə prosesi üçün əsas amillərdənərdir.

Borcalanların qiymətləndirilməsi metodologiyası aşağıdakı meyarlara əsaslanır: təhsil, məşğuliyyəti, maliyyə vəziyyəti, kredit tarixçəsi, borcalanın sahib olduğu mülkiyyət. Əldə olunmuş məlumat əsasında kreditin ən yüksək həddi hesablanır. Kreditin ən yüksək həddi alınmış borcun borcalana yaratdığı yük əmsali ilə hesablanır.

Müştərilərə verilmiş kreditlərdən başqa maliyyə aktivləri Fitch, Standard & Poor's və Moody's kimi beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən verilmiş cari kredit reytingləri əsasında dərəcelərə bölünür. AAA ən yüksək mümkün reyting dərəcəsi hesab edilir. İnvestisiya dərəcəli maliyyə aktivlərinin reytingi BB-dan BBB-ya kimi dəyişir. Reytingi BBB-dan aşağı olan maliyyə aktivləri spekulativ dərəcəli aktiv kimi təsnifləşdirilir.

Əməliyyat riski. Əməliyyat riski sistemdəki nasazlıq, əməliyyatçının səhvi, saxtakarlıq və digər xarici hadisələr nəticəsində zərərin yaranması riskidir. Nəzarətlər yerinə yetirilmədikdə, əməliyyat riskləri müəssisənin nüfuzuna xələl gətirə, hüquqi və ya inzibati nəticələrinə səbəb ola və ya maliyyə itkilərinə gətirib çıxara bilər. Təşkilat bütün əməliyyat risklərinin aradan qaldırılmasını gözləmir, lakin özünün nəzarət konsepsiyası ilə, habelə potensial risklərə nəzarət və onlara qarşı cavab tədbirləri görməklə bu riskləri idarə etməyə çalışır.

“FİNÇA AZƏRBAYCAN” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

22. HESABAT TARİXİNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

31 yanvar 2020-ci il tarixində Azərbaycan Republikasının Mərkəzi Bankı, maliyyələşdirmə dərəcəsini 7.50%-dən 7.25%-ə, faiz dəhlizinin maksimal həddini 9.25%-dən 9.00%-ə və minimal həddini 5.75%-dən 5.50%-ə endirməyi qərara almışdır.

2019-cu ilin sonunda Çinin Uhan şəhərində yeni tip koronavirus aşkarlanmışdır. 31 dekabr 2019-cu il tarixinə xəstəliyin yayılma coğrafiyası və qeydə alınmış xəstə sayı məhdud olduğundan, bu vəziyyət MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə hesabatlarına düzəliş edilməsi üçün təsirə malik olmamışdır. Lakin 2020-ci ilin yanvar ayından başlayaraq, vəziyyətdə köklü dəyişikliklər qeydə alınmağa başlamış və 2020-ci ilin mart ayında yeni tip koronavirus Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) tərəfindən pandemiya olaraq elan edilmişdir.

Digər dünya ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycan Respublikası hökuməti də pandemiyaya qarşı mübarizə üçün müxtəlif tədbirlər, o cümlədən səyahət məhdudiyyəti, karantin, iş yerlərinin və digər yerlərin, eləcə də müəyyən ərazilərin bağlanması üzrə tədbirlər həyata keçirmişdir. Bu tədbirlər qlobal tədarük zəncirinə, həm də mal və xidmətlərə olan tələb səviyyəsinə təsir göstərmiş və aktiv qiymətlərinin və valyuta məzənnələrinin daha çox dəyişken olmasına, uzunmüddətli perespektivdə faiz dərəcələrinin nəzərəçarpacaq dərəcədə azalması ilə müşahidə olunan biznes əməliyyatlarının əhəmiyyətli dərəcədə pozulmasına və iqtisadi qeyri-müəyyənliyin artmasına səbəb olmuşdur. Hökumətin pandemiyaya qarşı mübarizə tədbirləri və bu tədbirlərin müsbət nəticələri davam etməkdədir.

Dünya iqtisadiyyatında baş verən geriləmə ilə yanaşı, 2020-ci ilin mart ayında OPEC və Rusiyanın iştirak etdiyi görüşlərdə hasilatın azaldılması barədə razılıq əldə oluna bilməməsindən sonra, neftin qiyməti kəskin dərəcədə aşağı düşmüşdür. Baş vermiş hadisələr və mövcud vəziyyət, şirkətlərin əvvəller üzləşmədiyi və maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir ola biləcək qeyri-müəyyənlik və risk səviyyələri yaratmışdır.

Hazırda rəhbərlik gələcək inkişaf üçün müxtəlif ssenariləri altında fəaliyyət planları üzərində işləyir. Təşkilat rəhbərliyi, yaxın gələcəkdə hazırlı vəziyyətin yaxşılaşmayacağı təqdirdə, Təşkilatın müştəriləri ilə müəyyən kreditlərin restrukturizasiyasını həyata keçirə bilər.